

Interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken

Zara Gädeke

Lärdomsprov

Social- och hälsovårdstjänster för framtidens välfärdssamhälle (HYH)

2023

Lärdomsprov

Zara Gädeke

Interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken

Yrkeshögskolan Arcada: Sociala området (HYH) 2023

Identifikationsnummer:

8892

Uppdragsgivare:

Helsingfors stad

Sammandrag:

Det finns ett stort behov av att utveckla tjänster för barn och familjer för att förstärka förutsättningarna för tidigt stöd för barn. Inom småbarnspedagogiken bör man ta hänsyn till alla barns individuella behov, livssituationer och de som är i sårbar ställning. Det förutsätter att yrkesgrupper bör arbeta mer flexibelt över förvaltningsgränserna och dela med sig av sin kunskap mellan yrkesgrupper samt bygga fungerande verksamhetsmodeller för att främja samarbete mellan olika aktörer och tjänster. Interprofessionellt samarbete ses som en innovativ strategi för att svara på det ökade behovet av tjänster inom social- och hälsovården. Lärdomsprovet fokuserar på interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken. Syftet är att undersöka professionellas upplevelser av ett fungerande interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken och vilka fördelar det har för barn med stödbehov. Frågeställningen som besvaras är: Vilka faktorer främjar interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken då stöd för barn med stödbehov utreds och genomförs? Teoretiska referensramen utgörs av interprofessionellt samarbete. Metoden är kartläggande litteraturöversikt i form av scopingstudie. Datat består av 13 studier som analyserats utifrån en tematisk innehållsanalys med induktiv ansats. Datat består av fler internationella än nationella studier vilket betyder att överförbarheten till finländska samhället inte kan generaliseras. Resultatet visar att främjande faktorer utgörs av småbarnspedagogikens viktiga roll, relationsbyggande mellan involverade parter, kommunikation och delad kunskap, attityder och värderingar samt organisatoriskt stöd. Ett fungerande interprofessionellt samarbete fordrar flera komponenter som är beroende av varandra och tillräckliga resurser för att möjliggöra samarbetet över yrkesgränser för att kunna svara på det ökade behovet av stödtjänster i samhället.

Nyckelord: interprofessionellt samarbete, småbarnspedagogik, stödbehov, barn, främjande faktorer

Degree Thesis

Zara Gädeke

Interprofessional collaboration in early childhood education and care

Arcada University of Applied Sciences: Social Services (master's degree) 2023

Identification number:

8892

Commissioned by:

City of Helsinki

Abstract:

There is a great need to develop services for children and families to strengthen the conditions for early support for children. In early childhood education and care, the individual needs and life situations of all children, as well as those who are in a vulnerable position, should be considered. It assumes that professional should work more flexibly across administrative boundaries and share their knowledge between professional groups, as well as build functioning business models to promote cooperation between different services. Interprofessional collaboration is seen as an innovative strategy to respond to the increased need for services in social and health care. The thesis focuses on interprofessional collaboration in early childhood education and care. The aim is to investigate professionals' experiences of a functioning interprofessional collaboration in early childhood education and care and what advantages it has for children with support needs. The question to be answered is: Which factors promote interprofessional collaboration in early childhood education and care when support for children with support needs is investigated and implemented? The theoretical frame of reference consists of interprofessional collaboration. The method is a mapping literature review in the form of a scoping review. The data consists of 13 studies that were analyzed based on a thematic content analysis with an inductive approach. The data consists of more international than national studies, which means that the transferability to Finnish society cannot be generalized. The results show that promoting factors are the important role of early childhood education and care, relationship building between involved parties, communication and shared knowledge, attitudes and values and organizational support. A functioning interprofessional collaboration requires several components that depend on each other and sufficient resources to enable the collaboration across professional boundaries to be able to respond to the increased need for support services in society.

Keywords: interprofessional collaboration, early childhood education and care, support needs, child, promoting factors

Opinnäyte

Zara Gädeke

Ammattien välinen yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Ammattikorkeakoulu Arcada: Sosiaaliala (YAMK) 2023

Tunnistenumero:

8892

Toimeksiantaja:

Helsingin kaupunki

Tiivistelmä:

Lapsille ja perheille suunnattujen palvelujen kehittämistarve on suuri lasten varhaisen tuen edellytysten vahvistamiseksi. Varhaiskasvatuksessa tulee ottaa huomioon kaikkien lasten sekä haavoittuvassa asemassa olevien lasten yksilölliset tarpeet ja elämäntilanteet. Siinä oletetaan, että ammattiryhmien tulisi toimia joustavammin yli hallinnollisten rajojen ja jakaa osaamistaan ammattiryhmien kesken sekä rakentaa toimivia liiketoimintamalleja edistämään eri toimijoiden ja palvelujen yhteistyötä. Ammattien välinen yhteistyö nähdään innovatiivisena strategiana vastata sosiaali- ja terveydenhuollon lisääntyvään palvelutarpeeseen. Opinnäyte keskittyy varhaiskasvatuksen ammattien välisen yhteistyöhön. Tarkoituksena on tutkia ammattilaisten kokemuksia toimivasta varhaiskasvatuksen toimialakohtaisesta yhteistyöstä ja mitä hyötyä siitä on tukea tarvitseville lapsille. Kysymys, johon vastataan, on: Mitkä tekijät edistävät ammattien välistä yhteistyötä varhaiskasvatuksessa, kun tukea tarvitsevien lasten tukea selvitetään ja toteutetaan? Teoreettinen viitekehys muodostuu ammattien välisestä yhteistyöstä. Menetelmänä on käytetty kirjallisuuskatsaus scoping-review muodossa. Aineisto koostuu 13 tutkimuksesta, jotka analysoitiin temaattisella sisältöanalyysillä induktiivisella lähestymistavalla. Aineisto koostuu enemmän kansainvälisistä kuin kansallisista tutkimuksista, joten siirrettävyyttä suomalaisen yhteiskuntaan ei voida yleistää. Tulokset osoittavat, että edistäviä tekijöitä ovat varhaiskasvatus, suhteiden rakentaminen osapuolten välillä, kommunikaatio ja jaettu tieto, asenteet ja arvot sekä organisaatiotuki. Toimiva toimialojen välinen yhteistyö vaatii useita toisistaan riippuvia komponentteja ja riittävästi resursseja, jotta ammattirajat ylittävä yhteistyö pystyy vastaamaan yhteiskunnan lisääntyvään tukipalvelujen tarpeeseen.

Avainsanat: ammattien välinen yhteistyö, varhaiskasvatus, tuki, lapsi, edistäviä tekijöitä

Innehåll

1	Inledning	5
2	Bakgrund	6
2.1	Stödformer inom småbarnspedagogiken	7
2.2	Samarbete inom småbarnspedagogiken	9
2.3	Behovet av samarbete i dagens samhälle	12
3	Syfte och frågeställning	14
4	Teoretisk referensram	15
4.1	Relationen mellan begreppen	15
4.2	Förutsättningar och utmaningar	17
5	Metod	19
5.1	Litteraturöversikt - scopingstudie	19
5.2	Identifiering av relevanta artiklar	21
5.3	Urval	22
5.4	Kartläggning av data	23
5.5	Sammanställning och analys	24
5.6	Etiska överväganden	25
6	Resultat	26
6.1	Småbarnspedagogikens viktiga roll	27
6.2	Relationsbyggande mellan involverade parter	29
6.3	Kommunikation och delad kunskap	31
6.4	Attityder och värderingar	33
6.5	Organisatoriskt stöd	34
6.6	Sammanfattning av resultat	35
7	Diskussion	36
7.1	Resultatdiskussion	36
7.2	Metoddiskussion	40
7.3	Konklusion	41
	Källor	43
	Bilaga 1	47
	Bilaga 2	48
	Bilaga 3	50

Figurer

Figur 1. Hur stödet fastställs inom småbarnspedagogiken

Figur 2. Stödformer inom småbarnspedagogiken

Figur 3. Samarbete vid genomförandet av stödet för barn

Figur 4. Begreppsförklaring

Figur 5. Beskrivning av arbetsmodellen

Figur 6. Teman och kategorier

Tabeller

Tabell 1. Inklusions- och exklusionskriterier

Tabell 2. Exemplifiering av kodning

Bilagor

Bilaga 1. Numrering av data

Bilaga 2. Beskrivning av datat

Bilaga 3. Exempel på datasökning

1 Inledning

I samband med social- och hälsovårdsreformen lyfts fram vikten av mångprofessionellt arbete och hur viktigt det är att det mångprofessionella arbetet utvecklas för en lyckad reform. Det förutsätts att yrkesgrupper bör arbeta mer flexibelt och på ett mer mångsidigare och aktivt sätt samt dela med sig av sin kunskap mellan yrkesgrupper. Det är avgörande att arbeta utifrån ett alltmer aktivt mångprofessionellt och vetenskapligt samarbete. (Kangasniemi et al., 2018 s.14–15)

I det nya regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering 2023 betonas ett fungerande och hållbart välfärdssamhälle och skapandet av ett barnvänligt samhälle och särskilt vid välbefinnandet i familjer och tidigt stöd. Regeringen vidtar åtgärder för att möjliggöra ett smidigt samarbete över förvaltningsgränserna mellan yrkesutbildade personer och strävar till att lätta på onödig byråkrati genom olika åtgärder för att minska personalens belastning samt att rikta användningen av tiden till kundarbete. (Statsrådets publikationer 2023:59 s. 22–23) I föregående regeringsprogram för statsminister Sanna Marins regering 2019 lyftes också fram behovet av utveckling av stödtjänster för barn, unga och familjer i anslutning till småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen. Dessa stödtjänster är bland annat rådgivningsverksamhet, psykologtjänster och familjerådgivning. Inom småbarnspedagogiken behöver modellen för trestegsstödet utvecklas och barn och unga ska få det stöd de behöver. (Statsrådets publikationer 2019:32 s. 175–176) Regeringsprogrammet lyfter också fram utvecklingen av social- och hälsovårdstjänster och att användningen av multiprofessionella team och utveckling av arbetsfördelning förbättrar servicen. Samarbetet mellan olika yrkesgrupper behöver fungera smidigt. (Statsrådets publikationer 2019:32 s. 158,162)

Enligt den nationella barnstrategin är en av Finlands styrkor högkvalitativ och jämlik småbarnspedagogik. I Finland har vi välutbildad personal, kunnig personal och ett utmärkt utbildningssystem som producerar hög kompetens och främjar barns välbefinnande. Högkvalitativ småbarnspedagogik främjar barnets utveckling och jämnar ut välfärdsskillnader och ojämlikheter som kan förekomma på grund av bakgrund. Deltagandet i högkvalitativ småbarnspedagogik inverkar positivt på inläringen i högre ålder. Småbarnspedagogiken är en central utbildningstjänst och vardagsmiljö var barn är aktiva

aktörer och delaktighet förverkligas. Inom småbarnspedagogiken är det viktigt att ta i hänsyn alla barns individuella behov och livssituationer samt de som är i sårbar ställning. Ett fungerande och effektivt yrkesövergripande samarbete stöder och främjar barnets lärande och välbefinnande samt familjens. Tillräckligt stöd för barnets lärande måste finnas och vara tillgängligt. Då småbarnspedagogiken är fungerande och kvalitativ säkerställer det barnets rätt till lärande samt ger utrymme för gemenskap, kamratrelationer och ett långsiktigt välbefinnande. (Statsrådets publikationer 2021:8 s. 25)

I Social- och hälsovårdsministeriets publikationer betonas utveckling av barn- och familjetjänster för att stärka förutsättningarna för tidigt stöd för barn. Fungerande verksamhetsmodeller behöver byggas för att främja samarbetet mellan olika aktörer och tjänster. (Social- och hälsovårdsministeriet 2021 s. 22–23) Tjänster för barnfamiljer är splittrade och detta leder till att tjänsternas effektivitet minskar och användningen av specialtjänster ökar. Barn, unga och familjer ges inte rätt stöd i tillräckligt god tid. Då helheten i systemet inte fungerar belastar det till exempel lärare och socialarbetare. Tidigt ingripande och individuellt stöd samt mer omfattande lösningar behövs införas. Yrkesutbildade personer som arbetar med barn, unga och familjer bör samarbeta över förvaltningsgränserna. Man behöver dela på klientuppgifterna för att underlätta arbetsmängden och inkludera barnen och familjerna i att hitta lösningar på problemen samt fungera i en förtroendefull och bemötande växelverkan. Stora utmaningar framkommer då barnet och familjen behöver flera olika stödformer och tjänster. (Statsrådet 2019:5 s. 26–28)

2 Bakgrund

Lärdomsprovet har sin utgångspunkt i småbarnspedagogiken och interprofessionellt samarbete. I bakgrundskapitlet lyfts fram syftet med småbarnspedagogiken, hurdana stödformer som erbjuds inom småbarnspedagogiken samt hurdan samarbete som förverkligas. Därefter beskrivs tidigare forskning om behovet av samarbete i dagens samhälle.

Interprofessionellt samarbete definieras då olika yrkesgrupper och experter arbetar tillsammans, delar med sig av sin kunskap och färdigheter, lär sig av varandra och strävar till att nå ett gemensamt resultat eller mål. Man utnyttjar olika yrkesgruppers expertis och

ser på ”problemet” utifrån egen och andras yrkesgruppers perspektiv. (Kontio 2010 s. 8, Troberg 2021 s. 5) Begreppet interprofessionellt samarbete ligger väldigt nära begreppen mångprofessionellt- och multiprofessionellt samarbete och en tydligare definition och skillnader mellan begreppen beskrivs i kapitlet teoretisk referensram.

2.1 Stödformer inom småbarnspedagogiken

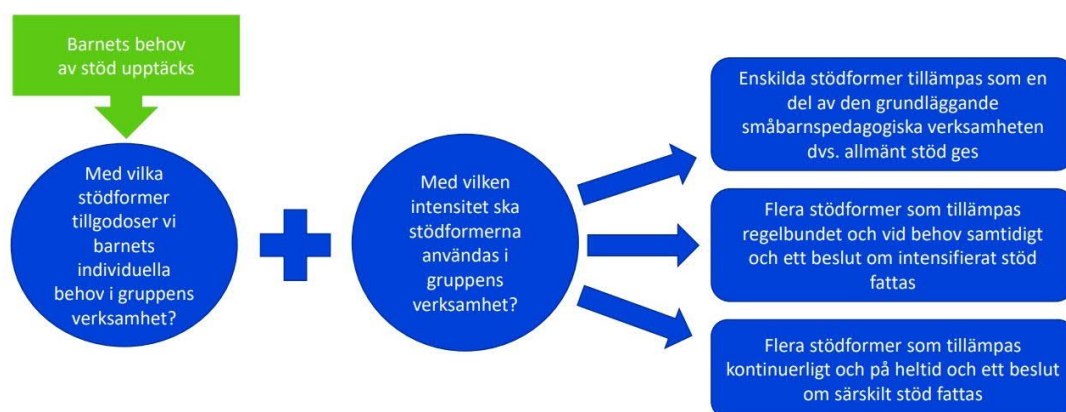
Småbarnspedagogiken definieras som en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård av barn där pedagogiken betonas starkt (Lag om småbarnspedagogik 2018/540). Småbarnspedagogiken är en del av Finlands utbildningssystem och har en viktig roll för barnets lärande och uppväxt. Syftet med småbarnspedagogiken är:

”att stödja barnets förutsättningar för lärande och främja livslångt lärande och uppfyllandet av utbildningsmässig jämlikhet i enlighet med inkluderande principer. Till dessa principer hör alla barns lika rättigheter, jämlikhet, likabehandling, icke-diskriminering, värdesättning av mångfald samt social delaktighet och gemenskap.” (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022 s. 7)

Småbarnspedagogiken stöder och kompletterar fostran och bidrar till barns välbefinnande tillsammans med vårdnadshavare, som bär det primära ansvaret för barnets fostran. Genom att styra den nationella småbarnspedagogiken vill man skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn som deltar i den och även främja barns uppväxt, utveckling och lärande. Småbarnspedagogiken styrs av lagen om småbarnspedagogik (Lag om småbarnspedagogik 2018/540) och den nationella föreskriften Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2022) som utfärdats av utbildningsstyrelsen. Varje kommun har en lokal plan för småbarnspedagogiken och varje barn har även en egen individuell plan som kallas för barnets plan för småbarnspedagogik. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022 s. 7)

I enlighet med lagen om småbarnspedagogik har ett barn som deltar i småbarnspedagogiken rätt till att få stöd. Stödet kan vara allmänt, intensifierat eller särskilt stöd, i enlighet med barnets behov. Genom att erbjuda stöd i god tid främjas barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Stödet är även ett förebyggande arbete för att minska risker för marginalisering och att problemen växer senare. Syftet med trestegsstödet är även att säkerställa att alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling inom småbarnspedagogiken.

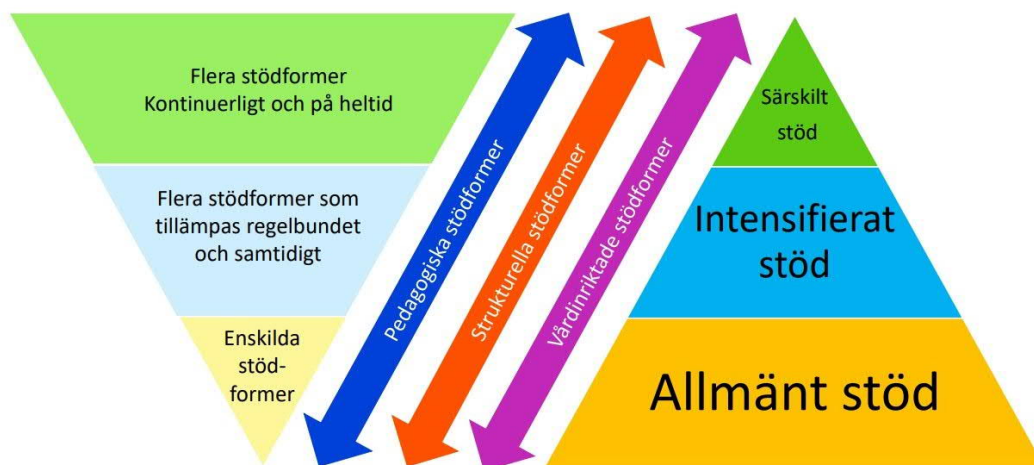
Barnet har rätt till stöd omedelbart då det finns behov för det. Stödet utgår från barnets styrkor och behov för lärandet och utvecklingen. Stödet ska möta barnets individuella behov samt lösningar som berör hela barngruppen och lärmiljön. Barnets behov av stöd och hur stödet förverkligas ska dokumenteras i barnets plan för småbarnspedagogik. Det är viktigt att barnets röst får höras då man planerar stödbehovet i enlighet med barnets ålder och utveckling. Utgångspunkten med stödet är att barnet ska få stöd i den egna daghemsgruppen och möjliga flexibla arrangemang bör ordnas för att förverkliga det. Stödet ska ges kontinuerligt och konsekvent då barnet deltar i småbarnspedagogiken och stödet ska fortsätta vid behov i förskoleundervisningen och i den grundläggande utbildningen. Barnet har rätt till tjänster och undervisning av en speciallärare vid behov. Då kan specialläraren delta i bedömningen av stödet och hurdana stödåtgärder som bör sättas in i verksamheten för barnet. Specialläraren ska även delta i planeringen och utvärderingen. Barnet kan få individuellt stöd eller undervisning i grupp regelbundet antingen på heltid eller deltid. Föreståndaren ansvarar för att barnet får stöd av hög kvalitet, att personalen har tillräckligt med kompetens som motsvarar barnets stödbehov. Det kan även beviljas assistenter för att stöda ett enskilt barn i gruppen eller hela gruppen för att möjliggöra deltagandet i småbarnspedagogiken. Assistenten samarbetar med läraren inom småbarnspedagogik som bidrar med pedagogiskt innehåll för att stöda barnets lärande och individuella mål. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022 s. 58–60)

Figur 1. Hur stödet fastställs inom småbarnspedagogiken. (Utbildningsstyrelsen, 2023)

I figur 1 synliggörs hur stödet fastställs utgående från en bedömning av stödbehovet och hur man sedan planerar vilka stödformer som behövs. (Utbildningsstyrelsen 2023)

Stödformerna delas in i tre delar: allmänt stöd, intensifierat stöd och särskilt stöd. Det allmänna stödet ges då ett barn behöver tillfälligt extra stöd för att stöda utvecklingen. Om stödet behöver öka har barnet rätt till intensifierat stöd som består av flera stödformer och tillämpas regelbundet. Den tredje stödformen är särskilt stöd som kan ges då de förväntade nämnda stödformerna inte är tillräckliga. Detta stöd kan barnet få till exempel till följd av funktionsnedsättning, sjukdom, försenad utveckling eller något annat som sänker barnets funktionsförmåga. Stödet består av flera stödformer och tillämpas även regelbundet och kontinuerligt. (Lag om småbarnspedagogik 540/2018)

Figur 2. Stödformer inom småbarnspedagogiken. (Utbildningsstyrelsen, 2023).

I figur 2 syns hurudant innehåll stödet för barnet kan ha. Beroende på stödformen varierar hur det förverkligas i praktiken. Det kan vara fråga om pedagogiska, strukturella och vårdinriktade stödformer. (Utbildningsstyrelsen 2023)

2.2 Samarbete inom småbarnspedagogiken

I Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2022) betonas samarbete med vårdnadshavarna och med olika aktörer. Målet med samarbetet är att främja den målinriktade och pedagogiska verksamheten av hög kvalitet. Samarbetet med vårdnadshavarna har en betydande roll och samarbetet bygger på förtroende, ömsesidig respekt och jämlik kommunikation. Målet med samarbetet med vårdnadshavarna är att tillsammans främja barnets lärande, uppväxt, trygghet och utveckling. Samarbetet skapar goda förutsättningar för barnets välbefinnande som helhet. Familjens mångfald, barnets individuella behov samt frågor som gäller föräldraskap och vårdnad ska beaktas. Personalen bör ta initiativ och

vara aktiv för att få samarbetet att fungera. Daglig kontakt, informationsbyte och iakttagelser av barnets dagliga upplevelser är viktiga att diskutera tillsammans med vårdnadshavarna. Speciellt viktigt är det vid övergångar mellan till exempel grupper på daghemmet, byte av daghem och då barnet börjar i förskolan. Vårdnadshavarna ska ges möjligheten att vara delaktiga i planerandet och utvecklingen av den pedagogiska verksamheten tillsammans med personalen och barnet. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022 s. 36–37)

Då ett barn behöver stöd är samarbetet med vårdnadshavarna oerhört viktigt. För att stödet ska motsvara barnets behov och kunna ges i tid behöver personalen och vårdnadshavarna dela information och kunskap med varandra. I grunderna för planen för småbarnspedagogik (2022) uttrycks det på följande sätt:

”Vårdnadshavaren ska kontaktas genast om det framgår att ett barn har utmaningar i anslutning till sin utveckling eller sitt lärande eller om personalen känner oro för barnets välbefinnande. Vårdnadshavaren ska ges information om hur barnets ärenden behandlas, hur uppgifter fås och lämnas ut samt om sekretessrelaterade frågor. Om det behövs ska man använda tolk vid diskussionerna. Målen med att genomföra stödet nås bäst när alla parter deltar i samarbetet.” (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022 s. 60–61)

Stödet kan även fås genom lokala tjänster för barn och familjer, till exempel familjerådgivningen. Viktigast är att stödet utgör en ändamålsenlig helhet för barnet. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022 s. 60–61)

Enligt lagen ska småbarnspedagogiken bedriva sektorsövergripande samarbete med olika aktörer, både regionala och lokala. Syftet med samarbetet är att genomföra och utveckla den högkvalitativa småbarnspedagogiken. Samarbetspartners med småbarnspedagogiken kan vara instanser som ansvarar för kultur, bibliotek, idrott och övrig undervisning samt andra aktörer i närmiljön. Detta för att berika och göra lärmiljöerna mångsidigare och som stöder den pedagogiska verksamhetens mål. Det är även viktigt att småbarnspedagogiken samarbetar och utvecklar samarbetet med privata serviceproducenter som erbjuder småbarnspedagogik, både inom kommunen och kommuner emellan. Småbarnspedagogiken samarbetar också med rådgivningspersonalen, barnskyddet, hälsovården och socialvården vid behov. Om någon av aktörerna känner oro för barnet och barnets utveckling ökar vikten av samarbete. Då planerar man tillsammans om det finns behov av stöd och hur det ska ordnas. När barnet fyllt fyra år får barnet besöka rådgivningen för en

omfattande hälsoundersökning och med vårdnadshavarnas samtycke, ingår personalens bedömning i hur barnet klarar sig i den småbarnspedagogiska verksamheten. Syftet med personalens bedömning är för att den stöder barnets helhetsmässiga utveckling, lärande och välbefinnande samt tidig identifiering av stödbehov i ett sektorsövergripande samarbete. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022 s. 37–38) I den tidigare versionen av Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2018) lyfte man fram det mångprofessionella samarbetet men i den reviderade planen använder man begreppet sektorsövergripande samarbete. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2018 s. 36)

Då barnet behöver stöd betonas det sektorsövergripande samarbetet som utgår från barnets bästa. Samarbetet ordnas med vårdnadshavarnas samtycke och övriga aktörer involveras, till exempel barnrådgivningen, barnskyddet eller annan socialservice. Man kommer överens om samarbetsrutiner och principer när ärendet behandlas eller då myndigheters ingripande behövs. Småbarnspedagogen kan vid behov ordnas inom den specialiserade sjukvården för att skapa kontinuitet för barnet inom småbarnspedagogiken i hänsyn till barnets välmående och ork. Att bibehålla trygga relationer för barnet betonas starkt. Förlängd läroplikt kan ansökas och ges då ett barn på grund av svår funktionsnedsättning eller sjukdom behöver förlängd småbarnspedagogik. Beslutet fattas i allmänhet innan läroplikten börjar. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022 s. 61)

Figur 3. Samarbete vid genomförandet av stödet för barnet. (Utbildningsstyrelsen, 2023)

I figur 3 ser man hur samarbetet inom småbarnspedagogiken förverkligas med alla parter för att genomföra stödet för barnet. Samarbetet sker mellan personalen, barnet, vårdnadshavarna och övriga aktörer genom sektorsövergripande samarbete. (Utbildningsstyrelsen 2023) Inom småbarnspedagogiken arbetar man vid behov med tvärdisciplinärt samarbete då man utreder barnets behov av stöd. Det tvärdisciplinära samarbetet sker i form av ett nätverksmöte där personal inom småbarnspedagogiken deltar tillsammans med specialläraren, vårdnadshavare samt övriga aktörer som är involverade. (Undervisnings- och kulturministeriet 2022)

2.3 Behovet av samarbete i dagens samhälle

Enligt en rapport utgiven av Världshälsoorganisationen WHO betonar man vikten av utveckling av social- och hälsovårdstjänster i framtidens samhälle. Interprofessionellt samarbete inom utbildning och praktik ses som en innovativ strategi som har en viktig roll för att kunna svara på det ökade behovet av tjänster inom hälso- och sjukvården och mildra den globala krisen inom området. (WHO 2010) Interprofessionellt samarbete kan ses som en nyckelfaktor till att öka effektiviteten av hälsovårdstjänster. I dagens samhälle uppkommer allt mera komplexa hälsoproblem vilket leder till att professionella står inför ett ömsesidigt beroende av varandra. D'Amour et al. (2005) menar att det därför är essentiellt att förstå komplexiteten av interprofessionella relationer. (D'Amour et al. 2005 s. 116) Det interprofessionella samarbetssättet har visat sig ha positiva effekter på förbättring av patientsäkerhet, kvaliteten av vården, minskad stress hos personalen samt möjlighet att utnyttja ekonomiska resurser på ett bättre sätt. Dock har det också visat sig att det tar lång tid att implementera nya arbetssätt. (Fridén 2018 s. 36)

Det ökade behovet av samarbete mellan yrkesgrupper betonar Hujala et al. (2019) och lyfter fram hur man inom social- och hälsovården ser ett större behov av att samarbeta mellan yrkesgrupper för klienter som behöver en eller flera tjänster. Klienter lider då de faller mellan instanser och då kontinuiteten är bristfällig inom vårdtjänster. Därför är det nödvändigt att arbeta utifrån ett mer integrerat och multidisciplinärt samarbete. För att kunna tillgodose klientens behov av flera tjänster betonas tvärvetenskapligt samarbete. Dock har man i både internationella och nationella studier identifierat utmaningar i att

förverkliga ett fungerande och smidigt samarbete mellan professionella inom social- och hälsovården. (Hujala et al. 2019 s. 592)

Ett problem som framkommer då servicesystemet delas in i fack- och specialområden är att kunskapen ofta stannar kvar inom det området. Det går enklare att få stöd då man har ett tydligt och avgränsat problem men det uppstår svårigheter då flera instanser är involverade. Barn och familjer kan till exempel få hjälp och stöd genom olika tjänster som är separata. Då är det nödvändigtvis ingen som har kontroll över helheten och ansvaret är splittrat. Då finns risken att barnet och familjen faller mellan tjänsterna som även kan belasta klienten själv, de professionella och tjänsterna. Det kan vara svårt för en familj att navigera och ha en övergripande bild av olika tjänster som finns tillgängliga. Tjänsterna kan vara spridda och inom många tjänster utarbetas separata, individuella och branschspecifika planer. Då finns en risk att barnet och familjen inte får rätt stöd och hjälp eftersom en helhetsbild och överblick saknas. För att undvika att det sker är det särskilt viktigt med integrerade tjänster och ett fungerande samarbete som gynnar alla involverade aktörer. (THL 2017 s. 12) I en studie av Cameron (2018) lyftes fram föräldrar till barn med funktionsvariation och föräldrarnas roll i multidisciplinärt samarbete. I studien framkom det att föräldrar har svårt att navigera i systemet som uppfattades besvärligt. Föräldrar upplevde att de måste ha koll på de professionella som var involverade och ställa krav. Föräldrarna upplevde också att de önskade kunna till en viss grad släppa kontrollen och bara få vara föräldrar samt kunna känna tillit till de involverade professionella och deras kunskap de besitter. (Cameron 2018 s. 283)

Vikten av ett samarbete mellan familjen och professionella är betydande, menar Morley och Cashell (2017) som i sin studie fokuserar på samarbete inom social och hälsovården. Det har visat sig att genom att involvera klienten, familjen, diverse professionella inom social- och hälsovården kan man ge den bästa vården till klienten genom att samarbeta med alla parter. Exceptionell vård definieras av ett tätt samarbete mellan klienten, anhöriga och olika yrkesprofessionella som tillsammans i ett partnerskap är lika delaktiga i beslutsfattandet angående klientens bästa. Man lägger vikt på att inkludera alla parter i beslutsfattandet. Syftet med att samarbeta med olika yrkesgrupper är för att dra nytta av allas expertis, även klientens och anhörigas expertis. Man arbetar som ett team och för samma mål då alla parter för fram sin expertis och tar del av andras för att hitta bästa

lösningen för klienten i fråga. Det är ett aktivt och fortlöpande partnerskap där alla hörs, i motsats från att en professionell har en auktoritär roll. (Morley & Cashell 2017 s. 207–208) Rautio (2014) har i sin studie forskat i hur rådgivningen och övriga professionella samarbetar med familjer som behöver stöd i ett tidigt skede. I forskningen framkom det positiva resultat av ett tätt samarbete som till exempel att familjer upplevde att hembesök fungerade bra och det var lättare att ta emot hjälp tillskillnad från att besöka rådgivningen. Mångprofessionellt samarbete gynnar i bästa fall alla parter och familjens behov av stöd ges i god tid. De professionella har en möjlighet att utbyta kunskap med varandra och dela med sig av erfarenheter. De kan också bidra till nya arbetssätt och nya tankesätt. (Rautio 2014 s. 199) Även Pärnä (2012) betonar vikten av samarbete mellan olika yrkesgrupper i sin avhandling och menar att för att kunna stöda barn, unga och familjer och för att kunna erbjuda högkvalitativa tjänster för dem, behöver samarbetet mellan professionella utvecklas (Pärnä 2012 s. 6).

3 Syfte och frågeställning

Syftet med detta lärdomsprov är att undersöka och sammanfatta utgående från existerande forskning och litteratur om professionellas upplevelser av ett fungerande interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken och vilka fördelar det har för barn med stödbehov.

Frågeställningen för litteraturoversikten är:

- Vilka faktorer främjar interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken då stöd för barn med stödbehov utreds och genomförs?

Avgränsning i lärdomsprovet

Detta lärdomsprov avgränsas till att fokusera på samarbete inom eller med småbarnspedagogiken och interprofessionellt samarbete utifrån professionellas perspektiv. Arbetet avgränsas genom den teoretiska referensramen som fokusera på studier, forskning och övriga källor som betonar det interprofessionella samarbetet samt barn upp till sex års ålder som deltar i småbarnspedagogik.

Fokusering och arbetslivsrelevans

Lärdomsprovet görs i samarbete med Helsingfors stad som fungerar som uppdragsgivare. Intresset för det valda ämnet kommer från skribenten själv, som arbetar som lärare inom småbarnspedagogiken. Skribenten har själv upplevt brist på samarbete mellan yrkesgrupper och ser samtidigt möjligheter och potential för utveckling och förbättringar inom området. Det arbetas utifrån mångprofessionellt samarbete, dock utförs det oftast parallellt och professionellas expertis stannar oftast kvar inom eget område. Resultatet från denna studie kommer hoppeligen att kunna användas inom småbarnspedagogiken och för att utveckla det nuvarande mångprofessionella samarbetet samt att sträva efter att arbeta mera interprofessionellt och utnyttja olika professionellas expertis, dela med sig av kunskap samt lära sig av varandra för att arbeta för barnets bästa.

4 Teoretisk referensram

I detta kapitel beskrivs den teoretiska referensramen som tangerar interprofessionellt samarbete. Begreppet interprofessionellt samarbete förklaras och därefter tas upp förutsättningar och utmaningar med interprofessionellt samarbete i praktiken.

4.1 Relationen mellan begreppen

Interprofessionellt samarbete översätts på engelska till interprofessional collaboration och på finska till ammattien välinen yhteistyö. Det används även begreppet interprofessionell samverkan i stället för samarbete. I detta lärdomsprov används begreppet interprofessionellt samarbete på svenska genom hela lärdomsprovet.

Det är vanligt att begreppet växlas med multiprofessionellt samarbete (multiprofessional collaboration/monialainen yhteistyö eller moniammatillinen yhteistyö) men som har en betydande skillnad. Dock menar Isoherranen (2012) att begreppet ammattien välinen yhteistyö inte beskriver förändringen i samarbete lika bra som begreppet moniammatillinen yhteistyö och Isoherranen (2012) använder därför det senare nämnda begreppet då man menar interprofessionellt samarbete men betonar att det måste definieras tillräckligt bra (Isoherranen 2012 s. 20).

I tabellen nedan definierar Troberg (2021) begreppen och förklarar dess skillnader mellan multiprofessionellt och interprofessionellt samarbete. För att förtydliga begreppen görs en fri översättning till svenska utifrån tabellen nedan. Mångprofessionellt samarbete består av olika samarbetsätt som kan vara följande:

- Multiprofessionell: arbeta parallellt, där arbetskoordinering och informationsbyte betonas.
- Interprofessionell: gemensam kunskapsbildning med yrkesverksamma från olika områden. Man ser på fenomenet utifrån både vår egen yrkesprofessions perspektiv och utifrån andras. Det centrala i interprofessionellt samarbete är att lära sig tillsammans.

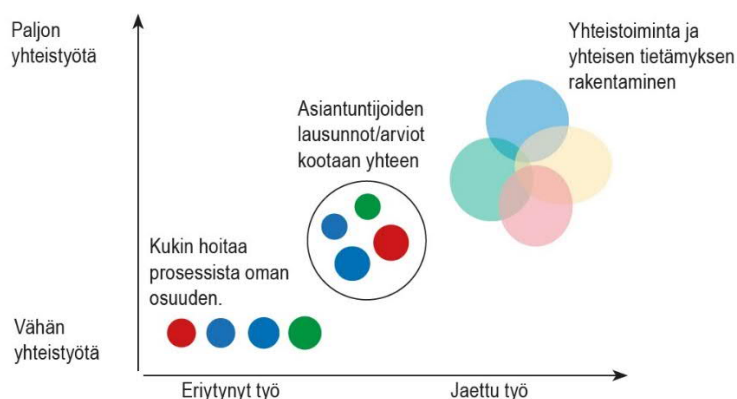
Englanninkielinen käsite	Merkitys
Moniammatillinen yhteistyö	
Multiprofessional	Rinnakkain työskentelyä, jossa korostuu työn koordinointi ja tiedon jakaminen.
Interprofessional	Yhteinen tiedonmuodostus toisen alan ammattilaisten kanssa. Asioita tarkastellaan sekä oman että toisten ammattien näkökulmista. Keskeistä on yhdessä oppiminen.

Figur 4. Begreppsförklaring. (Troberg 2021)

Begreppet interprofessionellt samarbete används ibland sida vid sida av begreppen mångprofessionellt arbete eller multiprofessionellt arbete beroende på kontexten och även geografiskt. Dock finns det en skillnad mellan dessa begrepp. Mång- och multiprofessionellt arbete kan förklaras som att man arbetar parallellt där det betonas vikten av samordning och informationsbyte. (Troberg 2021 s. 5–6) Begreppet interprofessionellt samarbete handlar enligt Fridén (2018) om då olika yrkesgrupper bidrar likvärdigt till samarbetet utan en hierarkisk struktur. Det kännetecknas av att olika yrkesprofessioner arbetar tillsammans och strävar efter samma mål samt tät kommunikation, gemensam planering och delat ansvar. Ett interprofessionellt samarbete innebär även att man arbetar utifrån personcentring och att yrkesprofessioners kompetenser överlappar varandra samt att man lär sig av varandra och förstärker varandras åtgärder. Interaktionen mellan de professionella är viktigt. Fridén (2018) förklarar skillnaden till de närliggande begreppen multiprofessionellt- och multidisciplinärt som definieras av att olika professionella samarbetar

parallellt med varandra och sätter upp egna mål för klienten utifrån den egna yrkeskompetensen. (Friden 2018 s. 36–37)

I figuren nedan beskriver Mönkkönen och Kekoni (2020) det mångprofessionella arbetets karaktär i förhållande till mängden samarbete och hur interprofessionellt samarbete kan visualiseras. En fri översättning görs från finska till svenska för att förklara modellen. I mångprofessionellt samarbete arbetar man sida vid sida (separata färggranna bollar) medan man i interprofessionellt samarbete samarbetar tätt ihop och delar med sig av olika yrkesgruppers kunskaper och lär sig tillsammans (färggranna bollar som går ihop med varandra). Intensiteten av samarbetet ökar i det interprofessionella samarbetet och professionellas expertis bildar en helhet. Modellen visar att samarbetet ökar ju högre upp pilen går och intensiteten av delat arbete ökar ju längre man rör sig till högra sidan, vilket illustrerar interprofessionellt samarbete. I motsats till det visar modellen att ju längre ner och ju närmare till vänster man rör sig minskar samarbetet och mera differentierat arbete görs. (Mönkkönen & Kekoni 2020 s. 232)

Figur 5. Beskrivning av arbetsmodellen. (Mönkkönen & Kekoni 2020)

4.2 Förutsättningar och utmaningar

I D'Amour et al. (2005) analys om interprofessionellt samarbete framkom fem nyckeldimensioner av samarbete som förklarar begreppets innebörd. Dessa fem är:

- Delad (*sharing*) kunskap mellan yrkesgrupper, delat ansvar, delat beslutsfattande, delade värderingar, delad information och planering.

- Partnerskap (*partnership*) där det ingår öppen och ärlig kommunikation, tillit, respekt för andras kunskap och expertis och gemensamma mål.
- Ömsesidigt beroende (*interdependency*) handlar om förståelse och medvetenhet för vikten av samarbete då man försöker tillgodose klientens behov.
- Makt (*power*) delas i arbetslaget och baseras på de professionellas expertis och kunskap mer än på titlar.
- Föränderlig process (*process*) är en av hörnstenarna och samarbetet utvecklas ständigt som en interaktionsprocess då man gradvis förhandlar och gör kompromisser för gemensam planering och beslutsfattning. (D'Amour et al. 2005 s. 118–119)

D'Amour et al. (2005) konstaterar också utifrån analysen att samspel och samarbete eller grupparbete är väsentligt för att arbeta klientcentrerat. (D'Amour et al. 2005 s. 119) Kärnan i ett fungerande interprofessionellt samarbete enligt Isoherranen (2012) är att man utgår från klientcentrering och samlar tillräckligt med information om klienten. Man har överenskomna verktyg för hur man samlar in information, det bör finnas möjlighet att överskrida yrkesgränser och organisatoriska gränser samt kontinuerlig utvärdering och utveckling. Isoherranen (2012) betonar också hur viktigt det är att se klientens helhetsbild och tillsammans skapar de professionella gemensamma mål för klientens bästa genom att kunskap och expertis sammanförs. Genom interaktionsprocessen bygger man upp mål och förståelse, även kallad delad social kognition, för klientens situation. (Isoherranen 2012 s. 22)

Fördelarna med ett fungerande interprofessionellt samarbete är enligt Sandström et al. (2018) klar och tydlig arbetsfördelning och en bra resursfördelning vilket minskar överlappande arbete mellan yrkesgrupper. Att känna till olika servicenätverk och kunna använda dem främjar klientcentrerat samarbete inom social- och hälsovården. Då man har en gemensam behandlingsplan för klienten fungerar informationsflödet bättre mellan professionella som också ökar förtroendet samt uppskattningen av olika professionellas expertis och kompetenser. Det funktionella samarbetet ökar trivseln på arbetet och arbetsmiljön förbättras och bidrar till en positivare attityd och ökat ansvarstagande. (Sandström et al. 2018 s. 2)

Det har visat sig vara utmanande att tillämpa det interprofessionella samarbetet eftersom det kräver en stor insats av professionella och även resurser och tydliga ramar för förväntningar. För att nämna några utmaningar handlar det om utmaningar inom olika roller man har, definition av ansvarsfrågor, praxis där man skapar gemensam kunskap, behov av att förstå lagen och interaktionsförmågan mellan de delaktiga. En organisationsstruktur kan även vara ett stort hinder för att lyckas med ett interprofessionellt samarbete då det upplevs vara svårt att möjliggöra skapandet av gemensam kunskap samt förverkliga en verksamhetsmodell. (Isoherranen 2012 s. 36–37) Andra utmaningar som kan förekomma enligt Sandström et al. (2018) är olika synsätt och åsiktsskillnader mellan yrkesgrupper och bristande erkännande av andra professionellas kompetens, vilket också kan försvaga den egna yrkesidentiteten och tvivel på egen kompetens. Då informationsflödet brister och kommunikationen inte fungerar mellan olika parter utgör detta en stor utmaning för samarbetet. Då förändringar upplevs som svåra och det skapas motstånd försvårar detta också samarbetet. Brist på koordinering mellan olika service och tjänster samt brist på samordning hindrar. Interprofessionellt samarbete kräver engagemang och resurser och är dessa inte tillräckliga så hindrar det samarbetet från att lyckas. Organisatoriska hinder kan vara otillräcklig personalomsättning, bristande stöd från ledningen och dåligt ledarskap. Lagar och byråkrati inverkar också på i vilken mån samarbetet kan förverkligas i praktiken. (Sandstöm et al. 2018 s. 2)

5 Metod

Lärdomsprovet har genomförts som en kartläggande litteraturöversikt i form av en scopingstudie för att ge en översikt av forskning som finns publicerad inom ett visst område. I detta lärdomsprov handlar det om interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken. I detta kapitel beskrivs mer ingående vad en litteraturöversikt är, processen för insamling av data och genomförandet av analysen.

5.1 Litteraturöversikt - scopingstudie

Metoden för denna studie är en kartläggande litteraturöversikt i form av en scopingstudie. Begreppet scopingstudie översätts på engelska till scoping review men samma begrepp

används även på svenska i litteraturen. En scopingstudie kännetecknas av att den är mer flexibel och explorativ ansats i jämförelse med en systematisk litteraturöversikt. Enligt en referens av Arksey & O'Malley (2005) är en scopingstudie särskilt användbar då syftet är att undersöka i vilken utsträckning litteratur i fråga förekommer inom ett visst område. En scopingstudie har ofta breda frågeställningar och den efterfrågade kunskapen är omfattande och utvecklas hela tiden. (Folkhälsomyndigheten 2017 s. 64) Scopingstudie som forskningsmetod ger möjlighet att använd allt väsentligt material som kan hittas som tangerar det valda ämnet för denna studie. En systematisk litteraturöversikt begränsar materialsökningen och är striktare än en scopingstudie. Arksey & O'Malley (2005) beskriver scopingstudie som en metod för att kartlägga relevant litteratur inom ett specifikt område. En scopingstudie ger mera möjligheter till en bredare forskningsfråga medan en systematisk litteraturöversikt är mer specifik och frågeställningen är mer väldefinierad. Det finns minst fyra orsaker till att välja att göra en scopingstudie och dessa är:

- För att undersöka omfattningen av ett forskningsområde och kartlägga ett område då det är svårt att veta utbudet av materialet som är tillgängligt.
- För att fastställa om det eventuellt kan göras en systematisk studie utifrån en scopingstudies resultat.
- För att sammanfatta och tilldela forskningsresultat inom särskilda områden.
- För att identifiera forskningsluckor i förekommande litteratur. (Arksey & O'Malley 2005 s. 21–22)

Dessa ovannämnda orsaker till val av scopingstudie som metod fungerar som avgörande faktorer för skribenten som anser att lämpar sig väl för denna studies syfte. Metoden är flexibel och passar bra då skribenten vill undersöka i vilken utsträckning litteratur i fråga förekommer, vilket i detta fall är professionellas upplevelser av främjande faktorer för interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken.

Utförandet av detta lärdomsprov följer Arksey's & O'Malley's (2005) modell för scopingstudie som består av fem steg. Det finns ett sjätte steg som är valfritt och i detta lärdomsprov har det steget inte inkluderats. Stegen förklaras kort till följande och senare i detta kapitel går det noggrannare in på hur stegen följts i denna studie. Stegen är följande:

- Det första steget är att *identifiera forskningsfrågan*. En tydlig frågeställning formuleras. I lärdomsprovet har en tydlig frågeställning formulerats och bearbetats i processen av studien.
- Det andra steget är att *identifiera relevanta artiklar*. Det görs litteratursökning i till exempel databaser, tidskrifter, webbsidor.
- Det tredje steget är *urval av studier*. Det görs ett urval och val av vilka artiklar som inkluderas i studien.
- Det fjärde steget är att *kartlägga data*. Materialet sammanställs genom att sortera och kategorisera.
- Det femte steget är att *sammanställa, sammanfatta och rapportera resultaten*. Det valda materialet analyseras och en rapport skrivs.
- Ett ytterligare steg, det sjätte steget är valfritt och består av *konsultation* då forskningsresultatet informeras om och valideras. (Arksey & O'Malley 2005 s. 22 ff.)

5.2 Identifiering av relevanta artiklar

Det andra steget i modellen för scopingstudie är identifiering av relevanta artiklar. Datainsamlingen för studien påbörjades 1.11.2023 och pågick fram till 10.11.2023. Data avgränsade utifrån inklusions- och exklusionskriterierna som är sammanfattade i tabell 1 och skulle beröra småbarnspedagogiken, interprofessionellt samarbete och stödformer. Databaser som användes i datainsamlingen var EBSCO, Sage, ERIC, ABI/INFORM Global och Emerald. Google Scholar användes även för att göra manuella sökningar av relevant material som även kunde inkludera rapporter och grå litteratur som berör denna studies ämne. Sökningarna gjordes utifrån sökorden: interprofessional collaboration, interprofessionellt samarbete, ammattien välinen yhteistyö, early childhood education, småbarnspedagogik, varhaiskasvatus, special needs/special education, stödbehov, tuki, child, barn, lapsi. Sökordens kombinationer varierade och i bilaga 3 är datasökningen sammanställd för att visa hur sökorden har använts. Språket på artiklarna avgränsades till svenska, finska eller engelska. Hela artikeln behövde vara full tillgänglig att läsa samt kostnadsfri och åren för publikation avgränsades till åren 2013–2023. Artiklar som tangerade ämnet interprofessionellt samarbete och småbarnspedagogik prioriterades men även andra artiklar som berörde ämnet i någon mån togs i beaktande i första sökningen. Ett medvetet

val av att inkludera både nationella och internationella studier gjordes för att få mera omfattande resultat i datainsamlingen. I tabell 1 tydliggörs urvalet och avgränsningen med inklusionskriterier och exklusionskriterier.

Tabell 1. Inklusions- och exklusionskriterier

Inklusionskriterier	Exklusionskriterier
Forskningar och grå litteratur (artiklar, avhandlingar, rapporter) publicerad 2013–2023	Publicerade tidigare än 2013
Tillgängliga i fulltext samt kostnadsfritt	Inte tillgängliga i fulltext och kostar
Studier på engelska, svenska, finska	Studier på andra språk än inkluderade
Olika typer av forskningsdesign (kvalitativa och kvantitativa)	
Data som innehåller sökorden: interprofessionellt samarbete, småbarnspedagogik, stöd/stödbehov, barn (samma sökord även översatt till finska och engelska)	Data som inte berör det valda ämnet
Nationella och internationella studier	

5.3 Urval

Urval av material och artiklar är tredje steget i modellen för en scopingstudie. Efter att ha gjort flera sökningar i olika databaser och via manuella sökningar ett flertal gånger hittades artiklar och studier som berörde denna studies ämne i viss utsträckning. Ur artiklarna lästes först abstrakten för att avgöra vilka som var relevanta för denna studie och krävde vidare läsning. Därefter lästes valda artiklarna i sin helhet och återigen gjordes ett beslut om artikeln berörde denna studies syfte. De artiklar som inte berörde denna studie, valdes bort. Det fanns mycket material som berörde interprofessionellt samarbete men ofta fokuserade studierna på barn i skolålder och inte barn som deltar i småbarnspedagogik eller så låg fokuset på andra områden inom social- och hälsovården. Många studier och artiklar som hittades via manuell sökning svarade på denna studies syfte men var tyvärr inte fullt tillgängliga och kostade vilket gjorde att mycket eventuellt användbart material föll bort. Dock hittades ett visst antal som var fullt tillgängliga och kostnadsfria och dessa inkluderades. Många artiklar fokuserade på interprofessionell utbildning och inte samarbete i praktiken vilket också utgjorde ett bortfall. Ur materialsökningen valdes 25 artiklar för vidare läsning och kodning. Slutligen valdes 13 artiklar som var mest relevanta för denna

studie. Artiklarna har en koppling mellan interprofessionellt samarbete och småbarnspedagogik som svarar på syftet och frågeställningen i detta lärdomsprov.

Nedan beskrivs var det utvalda materialet hittades och hur många artiklar som inkluderas i detta lärdomsprov. I bilaga 1 hittas en fullständig källhänvisning på materialet som används i detta lärdomsprov.

- EBSCO: 3 st.
- Sage: 1 st.
- Manuell sökning på Google Scholar: 9 st.

5.4 Kartläggning av data

Det fjärde steget i modellen för en scopingstudie är att kartlägga data. Datat som inkluderats i denna studie består av tolv vetenskapliga artiklar och en vetenskaplig rapport.

I bilaga 2 är datat sammanställt i en tabell, numrerat från 1–13 och beskrivs med utförligare information om studiernas land, metod, syfte och resultat för att ge en tydlig och begriplig överblick av det inkluderade materialet i denna studie. Studierna är både nationella (fyra studier) och internationella (nio studier). Det framkom flera gemensamma teman i studierna som berörde främjande faktorer och hindrande faktorer för interprofessionellt samarbete i praktiken i arbete med barn och familjer samt hur interprofessionellt samarbete definieras. Det framkom även variationer i innehållet vilket syntes beroende på i vilket land studierna var gjorda i. Det är värt att nämna att definitionen på småbarnspedagogik varierar geografiskt och olika begrepp används som till exempel kindergarten, daycare, preschool. I många studier betonas vikten av småbarnspedagogiken som ofta visade sig fungera som en central mötesplats för professionella och för att upptäcka stödbehov. De flesta studierna fokuserar på olika professionellas upplevelser av samarbete mellan olika yrkesgrupper som samarbetar med daghem, som till exempel pedagoger, lärare, speciallärare, chefer eller andra ledarroller, socialarbetare, socialpedagoger, psykologer, ergoterapeuter, talterapeuter och även vårdnadshavare.

5.5 Sammanställning och analys

Det femte steget i modellen för en scopingstudie är att sammanställa data till resultat och analysera materialet. I detta lärdomsprov analyserades resultaten utifrån en tematisk innehållsanalys enligt Braun & Clarke (2006). En tematisk innehållsanalys används för att identifiera, analysera och presentera teman i data. Ett tema fångar det viktiga i materialet i relation till forskningsfrågan samt nämns återkommande. Dock behöver det inte alltid betyda att ju fler gånger något förekommer desto viktigare ämne. Forskaren har en viktig roll i att bedöma materialet och vara konsekvent. Om ett ämne är relativt outforskat bör man ge en generell bild av olika teman i materialet. Om ämnet eller frågeställningen är mer specifik bör man beskriva ett eller flera teman mer djupgående. En tematisk innehållsanalys kan vara induktiv eller deduktiv. I denna studie gjordes en induktiv analys då materialet styr analysen och forskaren arbetar utan förutbestämda ramar. En tematisk innehållsanalys består av sex steg eller faser som är följande: 1: bekanta sig med materialet, 2: hitta koder, 3: söka teman, 4: granska teman, 5: definiera och namnge teman och slutligen 6: skriva rapporten. Fördelar med att använda en tematisk innehållsanalys är att metoden anses vara flexibel, relativt enkel metod att använda, tillgänglig och resultaten blir ofta enkla att förmedla och förstå. Nackdelar med metoden anses vara svårigheter med att veta vad man ska fokusera på om man har mycket data och ämnet är brett samt att tolkningsutrymmet är begränsat om man inte analyserar utifrån en bakomliggande teori. (Braun & Clarke 2006 s. 4–6) Skribenten ansåg att fördelarna med en tematisk innehållsanalys vägde mera än nackdelarna och därför användes denna analysmetod för att analysera materialet i denna studie.

Då materialet analyserades följdes Braun & Clarkes (2006) sex steg för tematisk innehållsanalys. Materialet lästes igenom flera gånger för att förstå det. Koder markerades i texten med markeringspenna och genom att skriva stödord på sidan av texten. Koderna som markerades bestod av återkommande teman, teman som skribenten ansågs vara viktiga och teman som förekom mindre men som tangerade denna studies syfte och frågeställning. Teman skapades ur koderna som sorterades och slogs ihop med andra liknande teman och även bortfall gjordes av teman som inte ansågs vara nödvändiga i detta sammanhang. Papper och penna användes på utprintat material för att göra det mer begripligt och tydligare för skribenten. Koderna och teman skrevs även ner på papper i form av en

tankekarta för att lättare kunna sortera, para ihop liknande teman och kategorisera. I tabellen nedan ges ett exempel på hur kodningen har genomförts.

Tabell 2. Exemplifiering av kodning.

Koder	Subkategori	Kategori	Huvudtema
Förmåga att prata tydligt och lyssna på andra Effektiv kommunikation för att komma fram till gemensam förståelse Diskutera ansikte mot ansikte, per telefon, per e-post Åsikter om kommunikationssätt Positiva relationer mellan professionella existerar bara med högre kommunikationsnivåer Brist på kommunikation och respons om barnets situation var problematiskt Professionella betonade kommunikation som en grunden för ett effektivt arbete Kommunikationen flyter lätt och öppet	Betydelsen av fungerande kommunikation Kommunikationssätt Kommunikationsförmåga	Kommunikation och informationsbyte	Kommunikation och delad kunskap

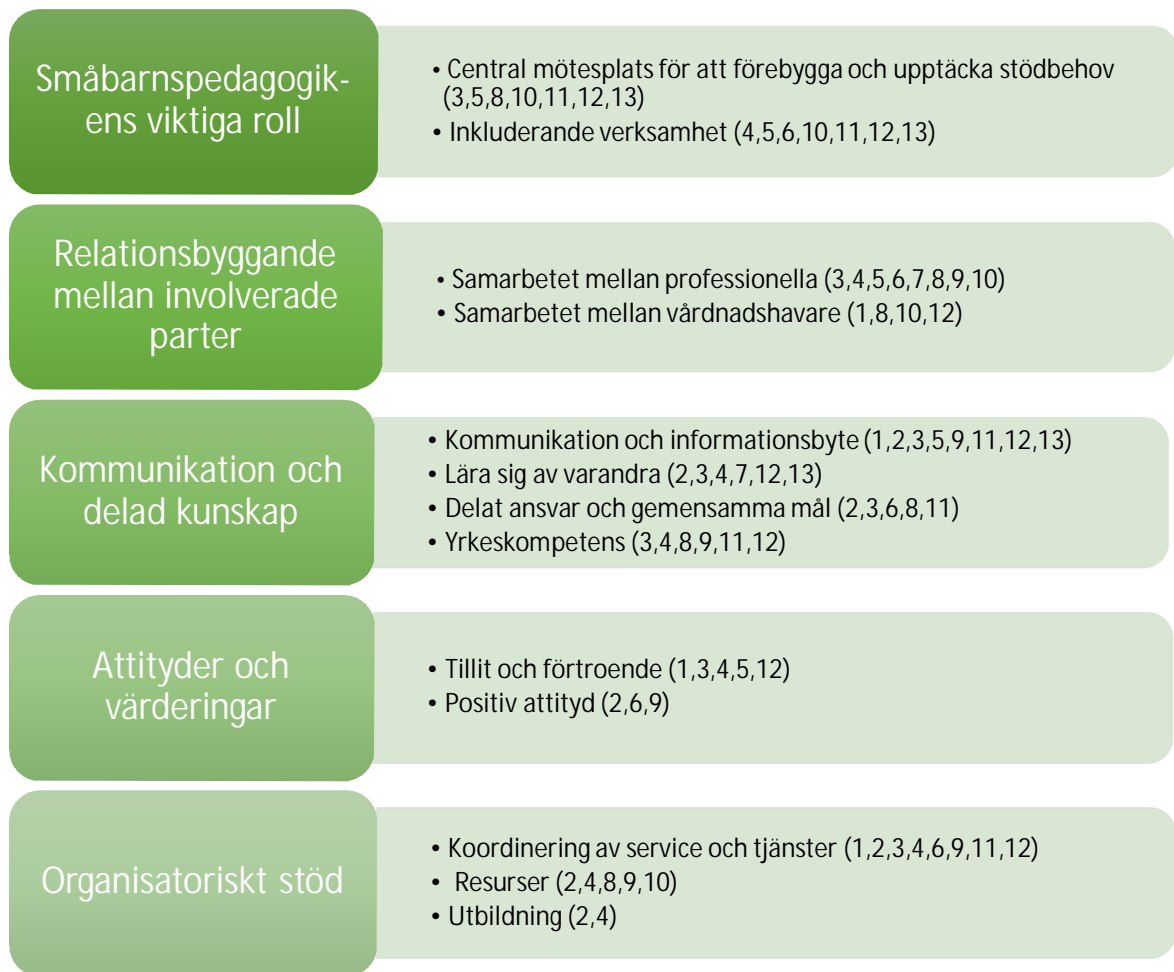
5.6 Etiska överväganden

Detta lärdomsprov följer de allmänna etiska principer för humanforskning enligt Forskningsetiska delegationen (2019). Dessa tre principer är respekt för de undersökta personernas människovärde, respekt för materiella och immateriella kulturarvet samt att forskaren ska genomföra forskning utan att det medför risker eller skador för människan och samhället. (Forskningsetiska delegationen 2019 s. 28) Materialet som använts i denna studie har granskats noggrant och övervägts om det är användbart för syftet i denna studie. Genom hela processen och användning av tidigare forskning och litteratur har skribenten varit noggrann med att korrekt hänvisa, att inte plagiera och att översätta text från andra språk till svenska korrekt. Lärdomsprovet grundar sig i att följa de centrala utgångspunkterna i god vetenskaplig praxis (Forskningsdelegationens anvisningar 2012 s. 18).

6 Resultat

Detta kapitel är en sammanställning och analys av de utvalda studiernas resultat. Syftet med denna studie är att undersöka och sammanfatta utgående från existerande forskning och litteratur om professionellas upplevelser av ett fungerande interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken och vilka fördelar det har för barn med stödbehov. Frågeställningen är: Vilka faktorer främjar interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken då stöd för barn med stödbehov utreds och genomförs? Ur det insamlade och analyserade datat framkom fem huvudteman bestående av olika kategorier som tydliggörs i figuren nedan. De fem huvudteman är: småbarnspedagogikens viktiga roll, relationsbyggande mellan involverade parter, kommunikation och delad kunskap, attityder och värderingar samt organisatoriskt stöd. Kodning av studierna har använts för att tydliggöra datat och varje studie har en egen siffra för att göra resultatet begripligare.

I resultatbeskrivningen används begreppet lärare då det berör personal på daghem eftersom olika studier använder olika begrepp för det som vi i Finland benämner som lärare inom småbarnspedagogik (exempel i Sverige använder man begreppet pedagog och i Estland använder man begreppet småbarnspedagog).

Figur 6. Teman och kategorier.

6.1 Småbarnspedagogikens viktiga roll

- Central mötesplats för att förebygga och upptäcka stödbehov (3,5,8,10,11,12,13)
- Inkluderande verksamhet (4,5,6,10,11,12,13)

Central mötesplats för att förebygga och upptäcka stödbehov

Småbarnspedagogiken har en viktig roll för barnets välbefinnande och anses vara en central mötesplats för professionella och den nära och kontinuerliga relationen mellan lärare och barnet samt familjen betonas starkt (3,5,8,10,11,12,13). Lärare har daglig kontakt med barnet och familjen och fokuserar på barnets utveckling i sin helhet medan specialiserade professionella har kortvariga relationer till barnet och familjen och fokuserar på specifika utvecklingsstadier hos barnet. (3) Socialarbetare betonar vikten av lärarnas kompetens och kunskap för att stöda barn i deras utveckling (8). Dock framkom det i två

studier att lärare upplevde att deras roll var undervärderad och deras expertis angående barn med stödbehov inte uppskattades lika mycket som andra specialiserade professionellas expertis även om de kände barnet bra och fungerade i växelverkan dagligen (3,10). Barn med stödbehov ökar och daghemmet har en viktig roll i att erbjuda stöd i tid. Eftersom barnet vistas på daghemmet dagligen är det här som stödbehovet framkommer tydligt. (11) I en studie (8) gjord i Finland framkom att familjer anser att daghemmet är en trygg plats var barnet får ta del av verksamheten bland trygga vuxna och leka med vänner samt utveckla kompetenser och färdigheter. Då stöd ges fungerar daghemmet som en länk mellan olika service som erbjuds och till exempel speciallärare och andra professionella bjuds in till daghemmet. Daghemmet fungerar som en viktig länk mellan barnskyddet och barnskyddsklienter för att främja samarbetet men som dock kan vara utmanande om till exempel vårdnadshavare motsätter sig till samarbetet (8).

Lärare på daghem fungerar som koordinatörer och tar på sig rollen att boka träffar med terapeuter för att få det att fungera med vardagen på daghemmet (10). Lärare anser att de har en viktig roll i att säkerställa att barnet får det stöd barnet behöver och har rätt till. Lärare menar att de har kunskap om barnets styrkor, utmaningar samt begränsningar och är villiga att lyfta fram oro om de märks att ett barn behöver stöd. (10) Lärare upplever också en frustration över att bära ett stort ansvar över att barnet bör få stöd i god tid. De upplever negativa känslor gentemot det stora ansvaret de anses sig ha och nämner också brist på kunskap då ett barn behöver stöd samt känslan av hjälplöshet. Att fråga efter hjälp och stöd av andra professionella är möjligt men ansvaret faller på läraren. (12)

Inkluderande verksamhet

Ett tema som framkom i många studier var begreppet inklusion och en inkluderand verksamhet inom småbarnspedagogiken. Då barnet behöver stöd och får stöd skall det ske i barnets vardag och trygga miljö på daghemmet i barngruppen och stödet bör implementeras i vardagliga aktiviteter. (4,5,10,11,12,13) Fukkink & Verseveld (2020) menar att inkluderande småbarnspedagogik förutsätter interprofessionellt samarbete och professionella med olika expertis behöver samarbeta för att stöda barns behov (6). Specialiserade yrkesgrupper kan dela med sig av sin expertis och visa hur lärare kan implementera stödet i praxis vilket ökar inklusionen på daghemmet. Några studier menar att man inte ska ta bort barnet och separera hen från barngruppen för att ge stöd utan det ska ske i

barngruppen tillsammans med andra i barnets naturliga omgivning (4,5,10). I Sheppard och Morans (2022) studie lyfter lärare fram sin oro för då barn med stödbehov flyttas bort från barngruppen för att få stödet. Det upplevdes att på detta sätt motverkar man interprofessionellt samarbete och lärare går miste om att ta del av kunskap av andra professionella i hur man kan stöda barnet samt att inlärningsmiljön för barnet inte sker i den naturliga och vardagliga omgivningen som är bekant för barnet. (10) I en annan studie jämfördes hur man i Norge och Nederländerna förverkligar stödet för barn med språkliga utmaningar. Det visar sig att i Norge betonar man inkluderande verksamhet och implementerar stödet i dagliga aktiviteter för barnet i samarbete med daghemmet medan man i Nederländerna oftare ordnar stödet separat från daghemmet. (5) Äikäs et al. (2022) betonar också inklusion och känslan av att tillhöra genom att erbjuda stödet i barngruppen. Att organisera stöd för hela gruppen ses som en konkret metod för att ge stöd som gynnar alla barn i deras utveckling (12). Förverkligandet av stöd och inkludering inom småbarnspedagogiken visar sig variera beroende på kommuner, tjänster, yrkesgrupper och hur stödet organiseras vilket framkommer i Heiskanen et al. (2021) rapport om stöd och inkludering inom småbarnspedagogiken i Finland. (13)

6.2 Relationsbyggande mellan involverade parter

- Samarbetet mellan professionella (3,4,5,6,7,8,9,10)
- Samarbetet mellan vårdnadshavare (1,8,10,12)

Samarbetet mellan professionella

Samarbetet mellan olika yrkesgrupper var ett dominerande tema som framkom i de flesta studier eftersom interprofessionellt samarbete definieras av samarbetet mellan olika yrkesgrupper. I alla studier framkom samarbetet mellan yrkesgrupper på något sätt och främst handlade om med vilka yrkesgrupper samarbetet sker emellan då man arbetar med barn och barnets stödbehov och även också professionellas upplevelser av betydelsen av samarbetet i praxis. Yrkesgrupperna är lärare, speciallärare, föreståndare, chefer, psykolog, talterapeut, ergoterapeut, socialarbetare, socialpedagog, barnrådgivare och familjerådgivare. Samarbetet skedde mellan personal på daghem och med en eller flera av dessa ovan nämna yrkesgrupper.

Det är viktigt att bygga upp en relation mellan professionella i början och lära känna varandra som professionella (3) eftersom samarbetet mellan till exempel terapeut, lärare och vårdnadshavare har en stor inverkan på barnets utveckling och hur barnets stöd förverkligas (4). I Langer et al. (2023) studie betonas begreppet ömsesidigt beroende vilket syftar på att professionella är i viss mån beroende av varandras kunskap för att samarbetet skall ha framgång. I denna kontext handlar det om att för att på bästa sätt kunna stöda ett barn, är professionella beroende av varandras kunskap och expertis samt behöver skapa och upprätthålla en relation med varandra. (5). I ömsesidigt beroende stärks samarbetet av tillit och kommunikation mellan professionella och samarbetet mellan professionella stöder även barnet (5,6,7). Läraren har en viktig och betydande roll för att främja ett lyckat samarbete (10). I en studie (4) framkom det att lärare upplevde en starkare känsla av vikten av att bygga upp en personlig relation till terapeuten vilket underlättade för dem att samarbeta och utbyta information. Detta för att lättare kunna fråga om tips och information och arbeta i samverkan tillskillnad från terapeuter som inte betonade relationsbyggandet lika starkt. Här sågs ett samband med att olika utbildningar och arbetserfarenheter kan inverka på förhållande till relationsskapande mellan professionella (4). I en finländsk studie (9) från år 2021 som fokuserar på mentals hälsa hos barn, upplevde 94% av respondenterna i en enkät att samarbetet mellan daghemmet och vårdnadshavare fungerar väl, 84% ansåg att samarbetet mellan daghem och rådgivningen fungerar väl, 71% ansåg att samarbetet mellan daghem och familjerådgivning fungerade väl men endast 58% ansåg att samarbetet mellan daghem och barnpsykiatri och special hälsovård fungerade väl. I studien framkom det att interprofessionellt samarbetet bör förbättras för att kunna bättre stöda barns mentala hälsa i tidigt skede. (9)

Samarbetet mellan vårdnadshavare

Samarbetet med vårdnadshavare var ett tema som framkom men inte i lika stor utsträckning som samarbetet mellan professionella. Lärare har en aktiv och kritisk roll då det kommer till att kommunicera med vårdnadshavare och samarbeta med andra professionella (10). En grundläggande faktor för stöd är ett fungerande samarbete mellan daghem och vårdnadshavare (12). I en studie (1) gjord i Litauen upptäcktes att professionella inte betonade vårdnadshavarnas roll tillräcklig i samarbetet och att vårdnadshavarnas röst inte hördes i den mån som tordes i interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken (1). Pölkki & Vornanen (2016) nämner i sin studie vikten av samarbete mellan daghem

och vårdnadshavare och speciellt för de familjer som är klienter inom barnskyddet och man strävar till att bygga upp en trygg relation mellan parterna. Då fungerar samarbetet också som ett stöd för vårdnadshavare som till exempel lider av missbruksproblem eller depression. Då är daghemmets roll otroligt viktigt för barnet. Daghemmet fungerar också som en länk mellan barnskyddet och vårdnadshavarna. (8)

6.3 Kommunikation och delad kunskap

- Kommunikation och informationsbyte (1,2,3,5,9,11,12,13)
- Lära sig av varandra (2,3,4,7,12,13)
- Delat ansvar och gemensamma mål (2,3,6,8,11)
- Yrkeskompetens (3,4,8,9,11,12)

Kommunikation och informationsbyte

Förmåga att kommunicera visar sig vara en av de viktigaste främjande faktorerna för interprofessionellt samarbete och i de flesta studier en avgörande faktor (2,3,5,9,11,12). Förmåga att kommunicera och byta ut information mellan professionella handlar om att uttrycka sina egna åsikter (1) och man behöver kunna komma överens, diskutera, kompromissa och kunna lösa problemen samt utveckla gemensamma mål (2). Man bör komma överens om hur kommunikationen ska ske i praktiken, till exempel ansikte mot ansikte, per telefon, per e-post eller andra sätt att kommunicera igenom (3). Kommunikationen förbättras då man skapar ett gemensamt språk genom att dela med sig av kunskap, ha förståelse för varandra samt dela med sig av perspektiv (5). Heiskanen et al. (2021) konstaterar att fungerande kommunikation mellan professionella fungerar bättre i interprofessionella team tillskillnad från om professionella gör sitt på eget håll och arbetar parallellt (13). Kommunikation och utbyte av information kräver tid som Sheppard & Moran (2022) lyfter fram. Det bör finnas tillräckligt med tid att diskutera tillsammans mellan professionella och utbyta information för att stöda barnet på bästa sätt. I denna studie framkom dock brist på tid för diskussion, planering och konsultering. (10)

Lära sig av varandra

Ett viktigt tema som förekommer ofta för främjande faktorer för interprofessionellt samarbete är att kunna se varandras styrkor och att kunna ta vara på varandras expertis mellan

professionella och lära sig av varandra (4,12), vilket också stöder och stärker ens eget kunnande (2,3). Att dela med sig av sin professionella kunskap betonas starkt och det betyder att man delar med sig av till exempel konkret material. Professionella har olika kompetenser och de bör utnyttjas. Det kan leda till att professionella lär sig nya färdigheter som kan implementeras i egen praxis. (2,4) Helt praktiskt handlar det om att man kan ge tips till varandra hur man kan implementera stödet i praktiken, till exempel en talterapeut som ger konkreta tips hur stödet kan utföras i barngruppen på daghemmet (3,4,7). Att dela med sig av kunskap, strategier och stöd mellan professionella främjar även interaktionen med barn som har stödbehov (4). Då olika yrkesgrupper för fram sin expertis och delar med sig av den sinsemellan stärker det samarbetet och stöder barnet på bästa sätt (13).

Delat ansvar och gemensamma mål

För att samarbetet skall fungera bör vikt läggas på hur man fördelar ansvar och hur man sätter upp gemensamma mål. Toros et al. (2021) menar att delat ansvar är betydande och med det menas att endast en person inte kan hjälpa ett barn utan det krävs samarbete, man delar på ansvaret och alla involverade bör vara med i hela processen. Professionella fokuserar på sitt område och för fram sin expertis men man samarbetar fortfarande för barnets bästa (11) Gemensamma mål effektiviserar samarbetet som förutsätter reflektion och utvärdering över till exempel hur resurser används ändamålsenligt och på bästa sätt för att uppnå mål som stöder barnet. (2,6). Delad planering där alla parter aktivt deltar för att kunna ta vara på viktig information för att hitta den bästa lösningen är starkt betonat (2,11). Begreppet samplanering används också då man planerar tillsammans och exkludering av parter i planering hindrar interprofessionellt samarbete (3). Olika yrkesgrupper delar samma mål och strävar till att arbeta för barnets välbefinnande (8).

Yrkeskompetens

Den egna yrkeskompetensen har en bidragande faktor till ett fungerande samarbete. Yrkeskompetens och erfarenhet har en inverkan på ens förmåga att lita på sitt eget kunnande vilket framkom i en studie (9). Det visade sig att brist på erfarenhet ökar osäkerheten i sin yrkesroll och kompetens (9). Professionella lär sig att se varandras styrkor och kompetenser samt begränsningar i egen profession men som kompletteras av en annan professionells kompetens då man samarbetar (4). Det visar sig att klara och tydliga roller för vem

som gör vadå främjar samarbetet medan oklara roller och uppgifter hindrar samarbetet (3,11). Oklara roller kan bero på att olika professionella har olika erfarenheter av arbetsrutiner (3). I en studie (8) framkom tvivel på en annan yrkesgrupps kompetens, då socialarbetare tvivlade på lärares förmåga att i god tid göra barnskyddsanmälan. Lärarna upplevde dock att de hade god förmåga att stöda barnet i gruppen och kunde åstadkomma positiva förändringar. (8) I Äikäs et al. (2022) studie framkom det att över hälften av deltagarna i studien av daghemspersonalen upplevde brist på kompetens för att stöda barn med stödbehov tillräckligt bra vilket ledde till känslan av hjälplöshet, frustration och stress även om fast det finns en stark vilja till att stöda och hjälpa barnet (12).

6.4 Attityder och värderingar

- Tillit och förtroende (1,3,4,5,12)
- Positiv attityd (2,6,9)

Tillit och förtroende

Tillit och förtroende till och mellan professionella är bidragande faktorer för bättre samarbete. I Langer et al. (2023) studie visade det sig att tillit och pålitlighet mellan professionella betonades starkt som en främjande faktor för interprofessionellt samarbete (5). Professionella behöver kunna lita på varandra, respektera varandras yrkeskompetens och expertis. Professionella behöver stöda varandra och även ha tolerans och respekt för varandra. (1) Att ha förståelse för varandras kunskap då man delar med sig av den är viktigt (4). Professionella som har tillit för varandra och har en öppen interaktion bidrar till ett bättre samarbete och främjar interprofessionellt samarbete (12). Misstro till varandra har en hindrande inverkan på samarbetet (3).

Positiv attityd

Attityder inverkar på samarbetet och en positiv och accepterande attityd främjar samarbetet. En positiv attityd är också betydelsefull då man ger och tar emot feedback. (2) I Fukkink & Versevelds (2020) studie framgår det att skapa positiva attityder gentemot andra professionella från olika yrkesgrupper kan vara det första steget mot ett effektivt interprofessionellt samarbete (6). I en annan studie (9) visa det sig att attityden gentemot samarbetet påverkas av erfarenhet. Professionella med längre arbetserfarenhet hade en

positivare attityd för samarbetet medan professionella med mindre arbetserfarenheter upplevde mera negativa attityder och hinder gentemot samarbetet. (9)

6.5 Organisatoriskt stöd

- Koordinering av service och tjänster (1,2,3,4,6,9,11,12)
- Resurser (2,4,8,9,10)
- Utbildning (2,4)

Koordinering av service och tjänster

I Toros et al. (2021) studie upplevde professionella att för att främja interprofessionellt samarbete behövs stödnätverk av specialkunniga som är placerade på daghem, till exempel talterapeuter, socialpedagoger och psykologer. På detta sätt kan barn med stödbehov få hjälp i god tid och ett effektivt samarbete kan stöda hela familjen. Förebyggande arbete betonas också. I samma studie framkommer ett förbättringsförslag av interprofessionellt samarbete då barnskyddet skulle besöka daghem kontinuerligt och observera barn samt deras eventuella stödbehov och inte endast besöka daghemmet då de kallas in när något har hänt. (11) Interprofessionellt samarbete är beroende av administrativt ledarskap och stöd som är en betydande faktor för att samarbetet ska fungera (2). Det krävs organisationsförmåga för att koordinera tid och resurser (1) samt nätverk bestående av professionella med olika kompetenser och expertis som geografiskt sätt är placerade nära varandra (6,12). Olika service och tjänster bör samarbeta och kommunicera med varandra samt utbyta information för att stöda barn på bästa sätt. I denna studie (9) upplevde de flesta professionella missnöje med anordnandet av service för barn med mental ohälsa i kommunerna och att stödet inte gavs i tillräckligt god tid. (9) Då servicen som erbjuds till barn och unga är splittrad försvårar det samarbetet och hindrar flexibiliteten i samarbetet (3,4). Det behövs tydliga styrdokument och riktlinjer för hur samarbetet ska ske i praktiken mellan organisationer som erbjuder service och tjänster (2,3).

Resurser

Tillgången av resurser har en stor inverkan på hur samarbetet kan förverkligas i praktiken. Resurser kan handla om pengar, material, personal och andra tillgångar som kan användas av en person eller en organisation för att fungera och utan tillräckliga resurser kan inte

organisationer operera. (2) Tillräckliga resurser behövs för att verkligen kunna fokusera på barnets stödbehov. Till exempel behövs det mera resurser i daghem och klasser för barn med stödbehov då man integrerar barn med stödbehov i vanlig grupp. I denna studie (9) framkom det att resurserna är bristfälliga. (9) I en annan studie (8) betonade man vikten av tillräckliga resurser i personalen för att också kunna stöda barn med stödbehov i integrerade grupper. Då det är brist på personal fås inte vikarier vilket leder till stress hos personalen. I samma studie framkom socialarbetares upplevelser av allt för stor arbetsbörda och för många klienter och mera resurser behövs. (8) Tid är också en resursfråga som har en betydande roll i ett fungerande samarbete. Tillräckligt med tid behövs för professionella att träffas, diskutera och dela med sig av information för att samarbetet ska främjas (4) eftersom brist på tid hindrar samarbetet (10).

Utbildning

Interprofessionell utbildning var ett tema som framkom, dock inte i stor utsträckning. Det behövs utbildning i för hur professionella kan samarbeta med varandra samt att ge möjligheter till att stärka sin kompetens genom vidareutbildning, vilket främjar samarbetet i praktiken, menar Bricker et al (2022) i sin studie. (2) I Hong & Shaffers (2015) studie nämns också att genom att förbereda studeranden genom praktik och genom att redan inom utbildningen betona vikten av interprofessionellt samarbete främjas samarbetsförmågan hos framtidens professionella (4).

6.6 Sammanfattning av resultat

Främjande faktorer framkom i fem huvudteman som är småbarnspedagogikens viktiga roll, relationsbyggande mellan involverade parter, kommunikation och delad kunskap, attityder och värderingar samt organisatoriskt stöd. Småbarnspedagogen ses som en central mötesplats var man har möjlighet att förebygga och upptäcka stödbehov hos barn. Man betonar en inkluderande verksamhet då stöd ordnas i barnets naturliga omgivning. Relationer mellan professionella och vårdnadshavare har en stor inverkan på hur samarbetet kan förverkligas. Kommunikation ses som en avgörande faktor för funktionellt samarbete samt att dela med sig av information, lära sig av varandras kompetenser, delat ansvar och sträva till att uppnå gemensamma mål som gynnar barnets bästa. Professionella bör ha tillit och förtroende för varandra och attityd har också en inverkan. För att

samarbetet skall vara funktionellt behöver koordinering av tjänster och service förbättras och fungera smidigt sinsemellan. Tillräckliga resurser är avgörande för samarbetet och utbildning inom interprofessionellt samarbete lyfts fram.

7 Diskussion

Detta lärdomsprovs syfte är att undersöka och sammanfatta utgående från existerande forskning och litteratur om professionellas upplevelser av ett fungerande interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken och vilka fördelar det har för barn med stödbehov. Frågeställningen söker svar på vilka faktorer som främjar interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken då stöd för barn med stödbehov utreds och genomförs.

7.1 Resultatdiskussion

Småbarnspedagogikens är en plats där barns behov av stöd kan förebyggas men också genomföras genom en inkluderande verksamhet som betonas starkt i många studier. Eftersom forskning visar att stödbehovet ökar har daghemmet en viktig roll i att erbjuda stöd i god tid (11). Lärares dagliga kontakt och nära relation med barn och familj ses som en betydande faktor för stödet (3) och daghemmet fungerar som en länk mellan familjen och övriga professionella som kan erbjuda stöd (8). Lärare tar sig själv an en viktig roll för att säkerställa att barn får det stöd som barnet behöver (10) men ser också ett behov av andra yrkesgruppers expertis som behövs för att komplettera stödet (12). Småbarnspedagogikens syn på hur man stöder ett barn utgår i själva verket från ett klientcentrerat arbetssätt där barnet och familjen är klienten. Isoherranen (2012) menar att klientcentring är kärnan i ett fungerande interprofessionellt samarbete och att kunna se klientens helhetsbild för att sedan skapa gemensamma mål för klientens bästa. (Isoherranen 2012 s. 22) Lärare kan bidra med sin kunskap om barnet som har en daglig kontakt och nära relation till barnet och familjen och på daghemmet samlar man ihop tillräckligt med information för att stöda klienten som i detta fall är barnet. Stödet till barnet ska ges i barnets trygga miljö på daghemmet i barngruppen och implementeras i vardagliga aktiviteter, vilket framkom i många studier (4,5,10,11,12,13). Och för att kunna möta barnets alla behov av stöd förutsätt interprofessionellt samarbete för att professionella ska kunna dela med sig av sin expertis (6). I Finland har vi tydliga styrdokument som Grunderna för

planen för småbarnspedagogik (2022) var det står att barn med stödbehov ska få stödet i barngruppen på daghem och som ska möta barnets individuella behov och lösningar som berör hela gruppen och lärmiljön (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022 s. 58–60). Detta handlar också om inkluderande verksamhet vilket betonas starkt i småbarnspedagogiken i Finland och internationellt.

Resultaten tyder på att i både nationella och internationella studier uppmärksammas vikten av att skapa relationer och fungerande samarbete mellan professionella och vårdnadshavare för att kunna möta barns stödbehov. Både Rautio (2014) och Pärnä (2012) menar att samarbetet gynnar barn och familjer och samarbetet utvecklas och stärks då professionella utbyter kunskap och lär sig av varandra. En fungerande relation mellan professionella visar sig ha en inverkan på hur stödet förverkligas (3) för barnet. Genom ömsesidigt beroende stärks samarbetet mellan professionella som i sin tur stöder barnet för att möta barnets behov (5,6,7). Ömsesidigt beroende är en av nyckeldimensionerna för ett fungerande samarbete enligt D'Amour et al. (2005) som menar att det handlar om förståelse och medvetenhet för vikten av samarbete för att tillgodose klientens behov (D'Amour et al. 2005 s. 119). I denna studies resultat betonas samarbetet med vårdnadshavare mindre än samarbete med olika professionella men som ändå anses vara betydande för ett fungerande samarbete för att stöda barnet (8,12).

Kommunikation och delad kunskap visar sig vara det mest omfattande temat som framkom i denna studie vilket handlar om kommunikation och informationsbyte, lära sig av varandra, delat ansvar och gemensamma mål samt yrkeskompetens. Dessa främjande faktorer har stora likheter med de fem nyckeldimensionerna av interprofessionellt samarbete som D'Amour et al. (2005) beskriver och träder tydligt fram i resultatet av denna studie. Alla aspekter av delad kunskap mellan yrkesgrupper, delat ansvar, delat beslutsfattande, delade värderingar, delad information och planering framkom i resultatet i denna studie. Detta tyder på att olika professionellas förväntningar på vad interprofessionellt samarbete kräver för att lyckas stämmer överens med litteraturen. Delad kunskap mellan yrkesgrupper betonas i kategorierna lära sig av varandra och yrkeskompetens. Man delar kunskap och expertis mellan professionella (4,12) vilket också stärker ens eget kunnande (2,3). Professionella besitter viktig kunskap som kan implementeras av övriga professionella i egen praxis för att stöda barn i deras bekanta miljö (3,4,7,13). Praktiska exempel togs upp

som att dela material och tips till varandra. Delad kunskap kan också bidra till att professionella lär sig nya färdigheter (2,4). Professionella besitter en egen yrkeskompetens som är en bidragande faktor för samarbetet och alla involverade bidrar med sina styrkor. Begräsningarna i egen yrkeskompetens kan kompletteras av en annan professionells kompetens vilket leder till att kunskapen delas. (4) Även Morley & Cashell (2017) betonar samarbete med olika yrkesgrupper för att dra nytta av varandras expertis. Delat ansvar är betydande för samarbetet och det behövs flera professionella för att kunna hjälpa ett barn som har stödbehov (11). Man behöver planera tillsammans, sätta upp gemensamma mål, reflektera och utvärdera för att uppnå må som stöder barnet och arbeta för barnets välbefinnande (2,3,6,8,11). Kommunikationen är en av de viktigaste och mest avgörande faktor för interprofessionellt samarbete (2,3,5,9,11,12) och betonas i litteraturen eftersom ett samarbete inte kan fungera utan kommunikation.

Attityder och värderingar som i denna kontext handlar om tillit och förtroende mellan professionella samt hurudan attityd man har i sitt förhållningssätt till samarbete har en stor inverkan på framgången av interprofessionellt samarbete. Tillit och respekt för andra ingår i en av nyckeldimensionerna av partnerskap (D'Amour et al. 2005 s. 118) som också betonas i studierna (1,5,12). Medan misstro till varandra hindrar samarbetet (3) som också Sandström et al. (2018) anser då olika synsätt och åsiktsskillnader hindrar samarbetet (Sandström et al 2018 s.2).

Organisatoriskt stöd som i denna studie består av koordinering av tjänster, resurser och utbildning visar sig ha stor betydelse för om interprofessionellt samarbete har framgång. Både Cameron (2018) och Hujala (2019) lyfter fram problemet av icke fungerande samarbete mellan service och tjänster för barn och familjer då tjänster är splittrade och svårnavigerade och risk för att klienten faller mellan instanser (Cameron 2018 s. 283, Hujala 2019 s. 592) som även framkommer i denna studie (3,4). Institutet för hälsa och välfärd tar också upp denna problematik med splittrade tjänster vilket kan leda till risk för att barnet och familjen inte får rätt stöd i god tid (THL 2017 s. 12). Interprofessionellt samarbete fordrar koordinering av tid och resurser (1), administrativt ledarskap (2), nätverk av professionella med olika yrkeskompetenser som geografiskt är placerade nära varandra (6,11,12) och tillräcklig personalomsättning (8,9). En stor resursfråga är också tid och forskning visar att brist på tid hindrar samarbetets framgång (4,10). Vikten av

organisatoriskt stöd framkommer också i Sandström et al. (2018) studie och brist på liknande faktorer hindrar samarbetet (Sandström et al. 2018 s. 2).

Det blir uppenbart i denna studie att det finns en medvetenhet kring vad interprofessionellt samarbete kan medföra och hur det stöder barn med stödbehov samt vad som behövs för att främja samarbetet som kan kopplas till litteraturen. Interprofessionellt samarbete är beroende av att många faktorer bör fungera tillsammans och helheten är komplex. Dock visar det sig att interprofessionellt samarbete även har sina utmaningar i praktiken vilket behöver tas i hänsyn och vara medveten om. På basen av studiens resultat kan man dra slutsatsen att interprofessionellt samarbete medför flera positiva faktorer för att kunna stöda barn med stödbehov men i vilken utsträckning används denna form av att samarbeta i praktiken? Hur skiljer sig det från sådant som står på papper, till exempel i lagar, styrdokument och planer till hur det förverkligas i praktiken med tanke på brist på behörig personal inom småbarnspedagogiken och inom social- och hälsovården som råder i Finland för tillfället? Som det framkommer i nya regeringsprogrammet, skall det vara enklare att arbeta över förvaltningsgränser och onödig byråkrati ska minskas, vilket låter väldigt bra för framtidens välfärdssamhälle. Men hur ska man förverkliga detta i praktiken om det inte satsas tillräckligt mycket resurser för att utveckla detta? Det återstår att se i framtiden.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att tidigare forskningen kunde ha varit mer djupgående i relation till problemområdet för att kunna dra tydligare paralleller mellan denna studies framkomna resultat. Detta försvårades då frågeställningen bearbetades under analysprocessen eftersom en induktiv ansats valdes och materialet styrde utan förutbestämda ramar. Samband med den teoretisk referensramen kunde göras främst genom D'Amour et al. (2005) nyckeldimensioner för interprofessionellt samarbete som kunde kopplas till de flesta främjande faktorer för interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken. Resultaten kan dock inte generaliseras eftersom ett medvetet val gjordes att inkludera internationella studier för att försäkra att tillräckligt många relevanta studier hittades i materialsökningen. Studierna är från flera olika länder i Europa och Amerika som gör att perspektivet är brett och ytligt men som kan ses som ett exempel av främjande faktorer för interprofessionellt samarbete.

7.2 Metoddiskussion

Valet av metod av en kartläggande litteraturoversikt i form av en scopingstudie visade sig vara lämplig för denna studie vars problemområde i viss utsträckning är forskat i men ändå begränsat. Orsakerna till att man väljer en scopingstudie enligt Arksey & O'Malley (2005) lämpar sig för syftet med detta lärdomsprov eftersom skribenten undersöker omfattningen av ett forskningsområde då det är svårt att veta på förhand utbudet som är tillgängligt. Interprofessionellt samarbete är forskat i men fokuset har varit på social- och hälsovården. En till orsak är för att sammanfatta forskningsresultat inom ett särskilt område vilket i detta sammanhang är specifikt för småbarnspedagogiken. En tredje orsak är för att fastställa om det kunde göras en systematisk studie utifrån scopingstudiens resultat, vilket i detta fall visar sig kunna göras eftersom det gick att besvara frågeställningen, vilket också kan vara förslag på fortsatt forskning. Den fjärde orsaken är att identifiera forskningsluckor i litteraturen som i detta fall inte kan påvisas.

Scopingstudien ger möjlighet till friare metoder för att göra materialsökning och möjligheten till att inkludera grå litteratur vid behov. Det visade sig via materialsökningen att stort fokus ligger på interprofessionellt samarbete inom social- och hälsovården och med äldre barn i skolåldern som har stödbehov och mindre som är inriktat på småbarnspedagogiken. Eftersom både nationella och internationella studier inkluderades utifrån ett medvetet val för att hitta tillräckligt med material som berörde studiens syfte kan man inte generalisera resultaten i det finländska samhället eller i den kvalitativa småbarnspedagogiken i Finland. Detta utgör en begränsande faktor i generaliserbarheten av studien. Även bortfall av artiklar som exkluderades för att de till exempel kostade eller inte var fulltillgängliga av annan orsak kan påverka resultatet i denna studie. Dock kan ämnet i lärdomsprovet ses som en styrka, vilket är ett viktigt och aktuellt ämne med tanke på att interprofessionellt samarbete betonas i allt högre grad än någonsin förut och ses som en förutsättning för bättre och effektivare sätt att erbjuda service och tjänster i välfärdssamhället. Kvaliteten på småbarnspedagogiken försöker man stärka och utveckla kontinuerligt för att kunna stöda alla barn i samhället på bästa sätt genom en inkluderande verksamhet.

Analysmetoden som användes i denna studie var en tematisk innehållsanalys vilket kan påverka resultatet i viss mån. Eftersom forskaren själv har en viktig roll i att kunna avgöra vad som är väsentligt och kunna bedöma materialet samt vara konsekvent, kan resultatet eventuellt variera från om studien vore gjord av en annan person. I en tematisk innehållsanalys letar man efter teman men det behöver inte betyda att ett återkommande tema alltid är viktigare än ett tema som förekommer färre gånger. Forskaren behöver därför kunna avgöra vilka teman som är väsentligast för studiens forskningsfråga. En induktiv analys gjordes i denna studie vilket betyder att materialet styr analysen och man arbetar utan förutbestämda ramar. Materialet som inkluderades i denna studie styrde analysen i stor utsträckning och forskningsfrågan behövde justeras i samband med analysen. Teman som framkom visade sig inte direkt svara på studiens syfte och frågeställningen och därför justerades dessa i processen, vilket en scopingstudie tillåter. Skribenten anser att analysen och sammanställningen av resultaten var det mest utmanande skedet i lärdomsprovet. Det krävdes otroligt mycket tid och koncentration för att gå igenom alla artiklar, läsa dem och avgöra vad som tangerar studiens syfte i tillräckligt stor utsträckning. Under analysprocessen behövde skribenten göra val av vad som inkluderas och exkluderas eftersom allt material inte kan tillämpas. Mängden material var stort och avgränsningar gjordes för att kunna få svar på studiens syfte och frågeställning. Skribenten har noga följt stegen i modellen för en scopingstudie och följt tematiska innehållsanalysens sex faser i processen av hela lärdomsprovet vilket stärker validiteten och tillförlitligheten i detta lärdomsprov. Skribenten lyfter även fram bias som kan förekomma i samband med analysen och accepterar att lärdomsprovet är en process som alltid kan utvecklas och förbättras.

7.3 Konklusion

Resultatet från detta lärdomsprov kan möjligen medföra idéer för utvecklingsarbete inom småbarnspedagogiken med fokus på hur man kan främja samarbetet mellan daghem och vårdnadshavare samt med olika tjänster och aktörer som erbjuder stöd för barn och familjer. Detta för att sträva till ett mera funktionellt och kontinuerligt samarbete för att stöda barn på bästa sätt. Förslag på fortsatt forskning utifrån detta lärdomsprovs resultat kunde vara att fokusera på vårdnadshavares upplevelser av hur stödet inverkar på dem och jämföra skillnader mellan mångprofessionellt och interprofessionellt samarbete. Det vore även intressant att göra en utredning över förändringsfaktorer inom organisationer och

olika servicetjänster för att kunna implementera ett tätare samarbete över förvaltningsgränser vilket vore nödvändigt för framtidens välfärdssamhälle.

Främjande faktorer för interprofessionellt samarbete inom småbarnspedagogiken visar sig vara många och beroende av varandra. Flera faktorer inverkar på hur ett lyckat samarbete upplevs av professionella och lösningen är komplex. Professionella behöver besitta flera kompetenser och färdigheter för att kunna samarbeta över yrkesgränser och förmågan att se tillgången av olika yrkesgruppers expertis är väsentligt. Detta kräver även organisatoriska förändringar och tillräckliga resurser för att kunna möjliggöra ett interprofessionellt samarbete för att svara på det ökade behovet av stödtjänster i dagens samhälle och för att trygga högkvalitativ småbarnspedagogik.

Källor

Arksey, H. & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: Towards a methodological framework, *Int. J. Social Research Methodology*, Vol. 8, No. 1, 19-32.

Ališauskienė, S., & Gevorgianienė, V. (2015). Exploring Professional Boundaries: A Shift to Inter-Professional Early Childhood Intervention Practice in Lithuania. *Society Integration Education*, Volume 3. 15-30. <http://dx.doi.org/10.17770/sie2015vol3.378>

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology, *Qualitative research in Psychology*, 3 (2.), 77-101. <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Bricker, D., Felimban, H., Lin, F., Stegenga, S., Storie, S. (2022). A proposed framework for enhancing collaboration in early intervention/early childhood special education. *Topics in Early Childhood Special Education*, 41(4), 240–252. <https://doi.org/10.1177/0271121419890683>

Cameron, D.L. (2018). Barriers to parental empowerment in the context of multidisciplinary collaboration on behalf of preschool children with disabilities. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 20(1), 277–285. <https://doi.org/10.16993/sjdr.65>

D'Amour, D., Ferrada-Videla, M., San Martin Rodriguez, L., Beaulieu, M-D. (2005). The conceptual basis for interprofessional collaboration: Core concepts and theoretical frameworks. *Journal of Interprofessional Care*, 19:1, 116 – 131. <https://doi.org/10.1080/13561820500082529>

Folkhälsomyndigheten. (2017). *Handledning för litteraturoversikter. Förutsättningar och metodsteg för kunskapsframtagande baserat på forskningslitteratur vid Folkhälsomyndigheten*. Version 2.0. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/94c7c7cd41ca43b4be207c9b8c78df07/handledning-litteraturoversikter.pdf> Hämtad 5.5.2023

Forskningsetiska delegationens anvisningar. (2012). *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar och avvikelser från den i Finland*. Helsingfors. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Forskningsetiska delegationens anvisningar. (2019). *Etiska principer för humanforskning och etikprovning inom humanvetenskaperna i Finland*. Helsingfors. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Etikprovning_inom_humanvetenskaperna_2020.pdf

Fridén, C. (2018). Interprofessionellt samarbete i primärvården. *Fysioline Sweden AB*. 36-42. https://fysioterapi.se/wp-content/uploads/forskning_pagar_fysioterapi_3-18.pdf

Fukkink, R., & Lalihatu, ES. (2020). A realist synthesis of interprofessional collaboration in the early years; becoming familiar with other professionals. *International Journal of Integrated Care*, 20(3):16, 1–13. <https://doi.org/10.5334/ijic.5482>

Fukkink, R.G., & van Verseveld, M. (2020). Inclusive early childhood education and care: a longitudinal study into the growth of interprofessional collaboration. *Journal of interprofessional care*, 34(3), 362–372. <https://doi.org/10.1080/13561820.2019.1650731>

Grunderna för planen för småbarnspedagogik. (2018). Utbildningsstyrelsen. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna-for-planen-for-smabarnspedagogik-2018_0.pdf

Grunderna för planen för småbarnspedagogik. (2022). Utbildningsstyrelsen. <https://www.oph.fi/sv/statistik-och-publikationer/publikationer/grunderna-planen-smabarnspedagogik-2022>

Heiskanen, N., Neitola, M., Syrjämäki, M., Viljamaa, E., Nevala, P., Siipola, M., Viitola, R. (2021). *Kehityksen ja oppimisen tuki sekä inklusiivisuus varhaiskasvatuksessa*. Selvitys nykytilasta kunnallisissa ja yksityisissä varhaiskasvatustalouksissa sekä esitys kehityksen ja oppimisen tuen malliksi. 2021:13. Undervisnings- och kulturministeriet. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-829-8>

Hong, S. B., & Shaffer, L.S. (2015). Inter-professional collaboration: Early childhood educators and medical therapist working within a collaboration. *Journal of Education and Training Studies*, 3, No.1, 135-145. <http://dx.doi.org/10.11114/jets.v3i1.623>

Hujala, A., Taskinen, H., Oksman, E., Kuronen, R., Karttunen, A., Lammintakanen, J. (2019). *Sote-ammattilaisten monialainen yhteistyö. Paljon palveluja tarvitsevat asiakkaat etusijalle*. Yhteiskuntapolitiikkaa.

Isoherranen, K. (2012). *Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä*. Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja 2012:18 Sosiaalipsykologia, 5

Kangasniemi, M., Hipp, K., Häggman-laitila, A., Kallio, H., Karki, S., Kinnunen, P., Pietilä, A-M., Saarnio, R., Viinamäki, L., Vuotilainen, A., Waldén, A. (2018). *Optimoitu sote-ammattilaisten koulutus- ja osaamisuudistus*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 39/2018. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-545-7>

Kontio, M. (2010). *Moniammatillinen yhteistyö*. Tukeva-hanke. <http://oulu.ouka.fi/seutu/tukeva/moniammatillinen-julkaisu.pdf>

Langner, J., Fukkink, R.G., & Hansen Sandseter, E.B. (2023) Interprofessional collaborative practices for children with speech, language and communication needs in early childhood education and care: comparing Dutch and Norwegian perspectives. *European Journal of Special Needs Education*. <https://doi.org/10.1080/08856257.2023.2275408>

Lag om småbarnspedagogik 2018/540. Finlex. <https://finlex.fi>

Morley, L., & Cashell, A. (2017). Collaboration in Health Care. *Journal of Medical Imaging and Radiation Sciences* 48, 207-216. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jmir.2017.02.071>

Mönkkönen, K., Kekoni, T., (2020). *Monitoimijaisuus työntekijän voimavarana ja haasteena*. Uudistuva sosiaali- ja terveysala. Tampere University Press 215-240

Peabody, M. A., & Demanchick, S. P. (2016). Interprofessional opportunities: Understanding roles in collaborative practice. *International Journal of Play Therapy*, 25(2), 102–111. <https://doi.org/10.1037/pla0000013>

Pärnä, K. (2012). *Kehittävä moniammatillinen yhteistyö prosessina. Lapsiperheiden varhaisen tukemisen mahdollisuudet*. [Doktorsavhandling, Åbo Universitet]. ISBN 978-951-29-5086-7

Pölkki, P.L., & Vornanen, R.H. (2016). Role and success of Finnish early childhood education and care in supporting child welfare clients: Perspectives from parents and professionals. *Early Childhood Educ J* 44, 581–594. <https://doi.org/10.1007/s10643-015-0746-x>

Rautio, S. (2014). Kumppanuus ja moniammatillinen yhteistyö neuvolan perhetyössä. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 51(3), 191-202. <https://journal.fi/sla/article/view/48321>

Sandström, S., Keiski-Turunen, A., Hassila, L., Aunola, E. & Alahuhta, M. (2018). *Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kuvaamana*. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 44. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018061225734>.

Savolainen, O., Sormunen, M., Bykachev, K., Karppi, J., Kumpulainen, K., & Turunen, H. (2021) Finnish professionals' views of the current mental health services and multi-professional collaboration in children's mental health promotion. *International Journal of Mental Health*, 50:3, 195-217. <https://doi.org/10.1080/00207411.2020.1848235>

Sheppard, M.E., & Moran, K.K. (2022). The role of early care providers in early intervention and early childhood special education systems. *Early Childhood Educ J* 50, 891–901. <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01225-x>

Social- och hälsovårdsministeriet. (2021). *Framtidens social- och hälsocentral 2020–2023. Program och projektguide*. Helsingfors. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163379/STM_2021_29_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Stadsrådets publikationer 2021:8. (2021). *Kansallinen lapsistrategia: Komiteamietintö. Kansallisen lapsistrategian parlamentaarinen komitea*. Statsrådet. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162864/VN_2021_8.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Stadsrådets publikationer 2019:32. (2019). *Ett inkluderande och kunnigt Finland –ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle*. Regeringsprogrammet för

statsminister Sanna Marins regering 2019. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161932/VN_2019_32.pdf

Statsrådets publikationer 2019:5. (2019). *Rapporten barnets tid. Arbetet för en nationell barnstrategi 2040*. Statsrådet. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161560/VN_2019_5_Rapporten_barnets_tid.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Statsrådets publikationer 2023:59 (2023). *Ett starkt och engagerat Finland*. Regeringsprogrammet för Petteri Orpos regering 2023. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165043/Regeringsprogrammet-f%c3%b6r-statsminister-Petteri-Orpos-regering-20062023_.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL. (2017). *Skapa förtroende. Skydda barnet. Guide om samarbete för personer som möter barn och familjer i sitt arbete*. Institutet för hälsa och välfärd. Helsingfors. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136182/Skapa%20f%c3%b6rtroende%20-%20Skydda%20barnet_2019_10_09.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Toros, K., Tart, K. & Falch-Eriksen, A. (2021). Collaboration of child protective services and early childhood educators: Enhancing the well-being of children in need. *Early Childhood Educ J* 49, 995–1006. <https://doi.org/10.1007/s10643-020-01149-y>

Troberg, A. (2021). *Moniammatillinen yhteistyösaaminen sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattitukinnoissa*. [Magisteruppsats, Helsingfors Universitet]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-202109073636>

Undervisnings- och kulturministeriet. (2022). *Handboken Steg för stöd*, Projektet Växt-Takt 2012-2022. Undervisnings- och kulturministeriet. <https://kasvuvauhdissa.fi/sv/steg-for-stod/>

Utbildningsstyrelsen. (2023). *Stöd för barnet i småbarnspedagogiken DEL 1*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/St%C3%B6d%20f%C3%B6r%20barnet%20i%20sm%C3%A5barnspedagogiken%20DEL%201_0.pdf

Utbildningsstyrelsen. (2023). *Stöd för barnet i småbarnspedagogiken DEL 2*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/St%C3%B6d%20f%C3%B6r%20barnet%20i%20sm%C3%A5barnspedagogiken%20DEL%202_0.pdf

WHO. (2010). *Framework for Action on Interprofessional Education and Collaborative Practice*. Världshälsoorganisationen. <https://www.who.int/publications/i/item/framework-for-action-on-interprofessional-education-collaborative-practice>

Äikäs, A., Pesonen, H., Heiskanen, N., Syrjämäki, M., Aavikko, L., & Viljamaa, E. (2023) Approaches to collaboration and support in early childhood education and care in Finland: professionals' narratives. *European Journal of Special Needs Education*, 38:4, 528-542. <https://doi.org/10.1080/08856257.2022.2127081>

Bilaga 1

Bilaga 1. Numrering av datat

<p>1. Ališauskienė, S., Gevorgianienė, V. (2015). Exploring professional boundaries: A shift to inter-professional early childhood intervention practice in Lithuania. <i>Society Integration Education</i>, 3, 15-30. http://dx.doi.org/10.17770/sie2015vol3.378</p>
<p>2. Bricker, D., Felimban, H., Lin, F., Stegenga, S., Storie, S. (2022). A proposed framework for enhancing collaboration in early intervention/early childhood special education. <i>Topics in Early Childhood Special Education</i>, 41(4), 240–252. https://doi.org/10.1177/0271121419890683</p>
<p>3. Fukkink, R., & Laliatu, ES. (2020). A realist synthesis of interprofessional collaboration in the early years; becoming familiar with other professionals. <i>International Journal of Integrated Care</i>, 20(3):16, 1–13. https://doi.org/10.5334/ijic.5482</p>
<p>4. Hong, S. B., & Shaffer, L. S. (2015). Inter-professional collaboration: Early childhood educators and medical therapist working within a collaboration. <i>Journal of Education and Training Studies</i>, 3, No.1, 135-145. http://dx.doi.org/10.11114/jets.v3i1.623</p>
<p>5. Langner, J., Fukkink, R. G., & Hansen Sandseter, E. B. (2023). Interprofessional collaborative practices for children with speech, language and communication needs in early childhood education and care: comparing Dutch and Norwegian perspectives. <i>European Journal of Special Needs Education</i>. https://doi.org/10.1080/08856257.2023.2275408</p>
<p>6. Fukkink, R. G., & van Verseveld, M. (2020). Inclusive early childhood education and care: a longitudinal study into the growth of interprofessional collaboration. <i>Journal of interprofessional care</i>, 34(3), 362–372. https://doi.org/10.1080/13561820.2019.1650731</p>
<p>7. Peabody, M. A., & Demanchick, S. P. (2016). Interprofessional opportunities: Understanding roles in collaborative practice. <i>International Journal of Play Therapy</i>, 25(2), 102–111. https://doi.org/10.1037/pla0000013</p>
<p>8. Pölkki, P.L., & Vornanen, R.H. (2016). Role and success of Finnish early childhood education and care in supporting child welfare clients: Perspectives from parents and professionals. <i>Early Childhood Educ J</i> 44, 581–594. https://doi.org/10.1007/s10643-015-0746-x</p>
<p>9. Savolainen, O., Sormunen, M., Bykachev, K., Karppi, J., Kumpulainen, K., & Turunen, H. (2021). Finnish professionals' views of the current mental health services and multiprofessional collaboration in children's mental health promotion. <i>International Journal of Mental Health</i>, 50:3, 195-217. https://doi.org/10.1080/00207411.2020.1848235</p>
<p>10. Sheppard, M.E., & Moran, K.K. (2022). The role of early care providers in early intervention and early childhood special education systems. <i>Early Childhood Educ J</i> 50, 891–901. https://doi.org/10.1007/s10643-021-01225-x</p>
<p>11. Toros, K., Tart, K. & Falch-Eriksen, A. (2021). Collaboration of child protective services and early childhood educators: Enhancing the well-being of children in need. <i>Early Childhood Educ J</i> 49, 995–1006. https://doi.org/10.1007/s10643-020-01149-y</p>
<p>12. Äikäs, A., Pesonen, H., Heiskanen, N., Syrjämäki, M., Aavikko, L., & Viljamaa, E. (2023) Approaches to collaboration and support in early childhood education and care in Finland: professionals' narratives. <i>European Journal of Special Needs Education</i>, 38:4, 528-542. https://doi.org/10.1080/08856257.2022.2127081</p>
<p>13. Heiskanen, N., Neitola, M., Syrjämäki, M., Viljamaa, E., Nevala, P., Siipola, M., Viitala, R. (2021). <i>Kehityksen ja oppimisen tuki sekä inklusiivisuus varhaiskasvatuksessa</i> Selvitys nykytilasta kunnallisissa ja yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa sekä esitys kehityksen ja oppimisen tuen malliksi. 2021:13. Undervisnings- och kulturministeriet. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-829-8</p>

Bilaga 2

Bilaga 2. Beskrivning av datat

Studiens nummer	Studiens årtal	Land	Metod	Syfte	Resultat
1	2015	Litauen	Kvantitativ metod	Undersöka betydelsefulla kompetenser för lyckat interprofessionellt samarbete	Vikten av utrymme för åsiktsutbyte mellan professionella och brist på beaktande av föräldrars åsikter
2	2022	USA	Litteraturoversikt	Skapa ett ramverk för samarbete	Exempel på ramverk som definierar kärnkompetenser för samarbete inom området tidig ingripande och specialpedagogik inom småbarnspedagogik
3	2020	Nederländerna	Litteraturoversikt	Utforska främjande och hindrande faktorer för interprofessionellt samarbete	Flera främjande och hindrande faktorer framkom i studien, t.ex. oklara roller, dålig kommunikation och misstro visade sig vara hindrande faktorer medan interprofessionell utbildning, organisering av möten och teammedlare var främjande faktorer
4	2015	USA	Kvalitativ metod	Undersöka pedagogers och terapeuters samarbete	Överföring av kunskap mellan professionella främjar praxis för båda yrkesverksamma
5	2023	Norge & Nederländerna	Kvantitativ metod	Skillnader mellan norska och holländska yrkesverksamma inom interprofessionellt samarbete och praktik	Likheter och skillnader framkom. Likheter som relateras till interprofessionellt samarbete visade sig vara kommunikation, tillit och situationsbundna strukturer för stöd.
6	2020	Nederländerna	Kvantitativ metod	Interprofessionellt samarbete mellan personal från småbarnspedagogiken, utbildning och ungdomsvård	Ett ökat ömsesidigt beroende och reflektion över processer var väsentliga. Även teamarbete och nätverk av professionella betonas.
7	2016	USA	Litteraturoversikt	Kompetenser om kunskap, ansvar och roller för ett effektivt samarbete mellan olika professionella granskas	Fiktiva fall exempel illustreras för hur samarbetet kunde fungera mellan terapeuter och lärare för att ömsesidigt lära och informera varandra
8	2016	Finland	Kvalitativ och kvantitativ metod	Undersöka om behoven hos barnskyddsklienter och deras behov tillgodoses inom småbarnspedagogiken utifrån föräldrars och professionellas perspektiv.	Upplevelser av god småbarnspedagogik och vikten av småbarnspedagogik då barnet och familjen är klient inom barnskyddet samt främjande och hindrande faktorer för goda resultat av servicen
9	2021	Finland	Kvantitativ metod	Undersöka nuvarande praxis för främjande av barns mentala hälsa och multiprofessionellt samarbete mellan social- och hälsovårdstjänster och	Varierande upplevelser av missnöje för anordnandet av service och brister mellan organisationer rapporterades och främjandet av mental hälsa

				småbarnspedagogik/grundläggande utbildning	hos barn och tjänster som erbjuds bör utvecklas
10	2022	USA	Kvalitativ metod	Undersöka vårdgivares roll i planering och erbjudande av specialpedagogiska tjänster	Det visade sig att vårdgivarnas roll ofta förbises i planerandet och möten
11	2021	Estland	Kvalitativ metod	Undersöka rollen av interprofessionellt samarbete i identifiering och rapportering av barn med stödbehov	Ett effektivt samarbete ansågs kräva kommunikation och kontinuerligt systematiskt relationsbyggande
12	2023	Finland	Kvantitativ metod	Undersöka tillvägagångssättet och praxis gällande samarbete och stöd inom småbarnspedagogik	Teamarbete och interprofessionellt samarbete bör förbättras i utbildning och praktiken
13	2021	Finland	Kvalitativ och kvantitativ metod	En utredning av hur stöd genomförs inom småbarnspedagogiken	En sammanställd rapport som berör stöd för utveckling och lärande samt inkludering inom småbarnspedagogiken

Bilaga 3

Bilaga 3. Exempel på datasökning

interprofessional collaboration AND early childhood education
interprofessional collaboration AND early childhood education and care
interprofessional collaboration AND early childhood education AND special needs
interprofessional collaboration AND early childhood education AND special needs AND children
interprofessional collaboration AND early childhood education OR preschool OR kindergarten
interprofessionellt samarbete och småbarnspedagogik och stöd
interprofessionellt samarbete och förskola och stöd
ammattien välinen yhteistyö varhaiskasvatuksessa
ammattien välinen yhteistö varhaiskasvatus tuki